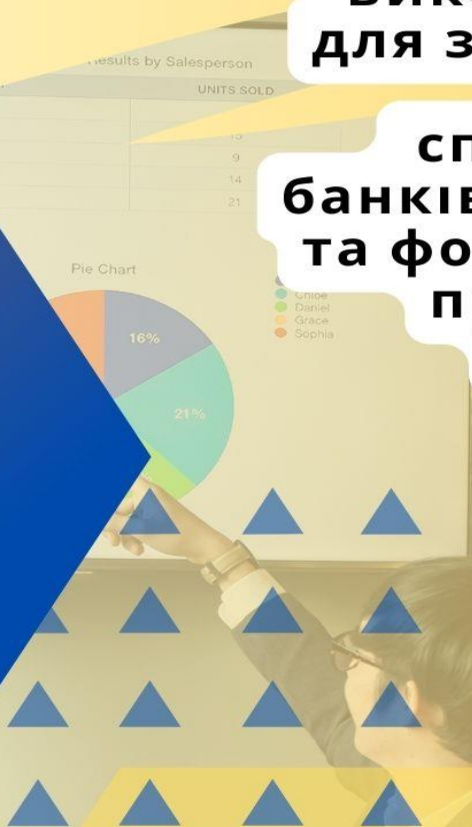

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний
університет

Фінанси підприємств

**Методичні рекомендації до
виконання курсової роботи
для здобувачів ступеня вищої
освіти бакалавра
спеціальності «Фінанси,
банківська справа, страхування
та фондовий ринок» освітньо-
професійної програми
«Фінанси і кредит»**

Запоріжжя
2025

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет

Фінанси підприємств

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит»

Затверджено
вченою радою ЗНУ
Протокол №7 від 28 січня 2025 р.

Запоріжжя
2025

УДК: 378.147.091.3:001.8]:658.15(076.5)
Ф591

Фінанси підприємств : методичні рекомендації до виконання курсової роботи для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит» / уклад. : А. В. Череп, Ю. О. Огренич, А. В. Горбунова. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2025. 76 с.

У виданні висвітлено поради щодо написання та оформлення курсової роботи з дисципліни «Фінанси підприємств». Подано мету, завдання, тематику та структуру курсової роботи, включаючи методичні рекомендації до вибору теми, складання змісту, опрацювання наукової літератури та статистичних матеріалів, оформлення курсової роботи, підготовки до захисту, а також наведено процедуру захисту та критерії оцінювання. Представлено зразки окремих частин курсової роботи у додатках.

Для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит».

Рецензент

Валентина Гельман, доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління персоналом і маркетингу

Відповідальний за випуск

Алла Череп, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	8
2. ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ	11
3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ ТА ЙОГО СКЛАДАННЯ.....	12
4. ВИВЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ.....	12
5. ПОРЯДОК ЗБОРУ ТА ОБРОБКИ СТАТИСТИЧНИХ ТА ІНШИХ ФАКТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ	13
6. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	13
7. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	17
8. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	27
9. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ	28
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	30
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА	34
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	36
ДОДАТКИ.....	44

ВСТУП

Написання та захист курсової роботи з дисципліни «Фінанси підприємств» є одним із видів науково-дослідної роботи та самостійним навчально-науковим дослідженням, яке виконується здобувачем вищої освіти під керівництвом викладача, а також є однією із форм організації освітнього процесу в університеті, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують у процесі навчання. У процесі підготовки курсової роботи здобувачі вищої освіти засвоюють нові знання, опановують методи дослідження та набувають практичних вмінь і навичок. Підготовка курсової роботи дозволяє перевірити знання та навички здобувачів вищої освіти щодо збирання, обробки, аналізу літератури, статистичного матеріалу, діагностики стану суб'єктів господарювання, прийняття рішень, формування висновків та пропозицій за результатами дослідження, а також врахування законодавства.

Підготовка курсової роботи передбачена освітньо-професійною програмою «Фінанси і кредит» спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» під час вивчення дисципліни «Фінанси підприємств». Мета підготовки курсової роботи полягає у закріпленні, поглибленні, узагальненні здобувачами вищої освіти теоретичних знань, які вони засвоюють під час вивчення дисципліни «Фінанси підприємств», та забезпеченні їх практичного використання; розвитку навичок дослідження фінансових проблем, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, обробки та аналізу навчальної і наукової літератури, фінансової інформації, використання сучасних інформаційних систем, фінансових технологій, методів дослідження фінансових процесів, а також вміння використовувати набуті знання у практиці фінансово-господарської діяльності.

Результатом виконання курсової роботи є глибше засвоєння базових знань, вироблення та вдосконалення практичних умінь і навичок аналізу діяльності суб'єктів господарювання, формування висновків та пропозицій. Також результати курсової роботи мають відобразити рівень знань студентів з навчальної дисципліни, засвідчити сформованість загальних і спеціальних компетенцій.

Теми курсових робіт пропонуються відповідно до тематики лекцій та практичних занять з дисципліни «Фінанси підприємств», а також узгоджуються з практичними потребами освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит» та враховуються наукові інтереси здобувачів вищої освіти. Курсова робота повинна містити обґрунтовані теоретичні положення та висновки, виконується на високому теоретичному рівні державною мовою і є самостійним дослідженням на підставі застосування сучасної наукової, методичної літератури, а також інформаційних технологій.

Курсова робота повинна бути підготовлена з дотриманням принципів академічної доброчесності, тобто з дотриманням сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, з метою забезпечення довіри до результатів навчання

та/або наукових (творчих) досягнень. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти під час написання курсової роботи передбачає: самостійне виконання курсової роботи; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

У результаті підготовки курсової роботи з дисципліни «Фінанси підприємств» здобувачі освіти мають досягти таких програмних результатів і набути компетентностей:

загальні та спеціальні компетентності:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
 - здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
 - здатність складати та аналізувати фінансову звітність, інтерпретувати та використовувати фінансову та пов'язану з нею інформацію;
 - здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку;
 - навички використання методичних підходів до оцінювання фінансового стану підприємств, організацій, установ;
 - здатність виявляти причинно-наслідкові зв'язки між факторами, які впливають на фінансовий стан суб'єктів господарювання та між показниками, які використовуються для його оцінки;
- програмні результати навчання:
- формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію;
 - використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності;
 - виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань;
 - уміння оцінювати сучасний стан суб'єктів господарювання, виявляти причинно-наслідкові зв'язки між факторами, які впливають на цей стан, визначати ефективні напрямки розвитку та нарощення фінансового потенціалу суб'єктів господарювання.

Відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит» спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» курсова робота виконується здобувачами вищої освіти в 5 семестрі з дисципліни «Фінанси підприємств». Підготовка до написання курсової роботи передбачає попереднє вивчення таких навчальних дисциплін: «Фінанси», «Гроші і кредит». Під час виконання курсової роботи паралельно опановуються навчальні дисципліни: «Інформаційні системи і технології в фінансових установах та на підприємствах», «Страхування». Отримані

компетенції поглиблюються в подальшому під час вивчення навчальних дисциплін: «Інвестування», «Міжнародні фінанси», «Податкова система».

Виконання курсової роботи з дисципліни «Фінанси підприємств» забезпечує опанування компетентностей, програмних результатів навчання та створює основу для підготовки, проходження виробничої практики і написання курсової роботи з фаху.

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Фінанси підприємств» для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» у Запорізькому національному університеті розроблено з урахуванням законів та нормативних положень:

- Закон України «Про освіту» (від 05.09.2017 р. № 2145-VIII зі змінами);
- Закон України «Про вищу освіту» (від 01.07.2014 р. №1556-VII зі змінами);
- Кодекс академічної доброчесності Запорізького національного університету (від 30.10.2018 р. зі змінами);
- Положення про організацію освітнього процесу у Запорізькому національному університеті (від 29.05.2015 р. зі змінами), Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів Запорізького національного університету (від 27.09.2019 р.), Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання у Запорізькому національному університеті (від 29.09.2020 р.), які врегульовують питання написання, оформлення, реєстрації, перевірки, захисту, оцінювання та зберігання курсової роботи у Запорізькому національному університеті.

В методичних рекомендаціях враховано вимоги Стандарту вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (від 24.05.2019 р.), освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та навчальних планів спеціальності.

Дані методичні рекомендації допоможуть здобувачам вищої освіти усвідомити вимоги до написання курсової роботи; особливості вибору теми курсової роботи та її структуру, формування завдань, вибір об'єкту дослідження; вимоги до оформлення; особливості оцінювання курсової роботи та порядок захисту. Використання методичних рекомендацій дозволить студентам систематизувати, закріпити, поглибити теоретичні знання та набути практичні навички з дисципліни «Фінанси підприємств», а також успішно виконати курсову роботу за вибраною темою, підготуватись до екзамену з предмету.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота – це індивідуальне науково-дослідне завдання, яке є творчим або репродуктивним виконанням конкретних завдань щодо об'єктів практичної або наукової діяльності фахівця, що виконується здобувачем вищої освіти самостійно під керівництвом науково-педагогічного працівника на основі знань та умінь, набутих із конкретної та/або суміжних дисциплін [9].

Курсова робота має навчально-дослідницький характер і виконується з дисципліни «Фінанси підприємств». Курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних здобувачами вищої освіти за час навчання, та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання [9].

Мета, завдання та порядок виконання курсової роботи, зміст та обсяги окремих частин, характер вихідних даних, а також інші вимоги визначаються у методичних вказівках з їх виконання, які розроблені кафедрою фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку і доводяться до відома здобувачів вищої освіти разом із їх тематикою [9].

Курсова робота з дисципліни «Фінанси підприємств» сприяє розширенню та поглибленню теоретичних знань, розвитку навичок їх практичного використання, самостійного розв'язання конкретних завдань.

Мета підготовки курсової роботи – закріплення, поглиблення, узагальнення здобувачами вищої освіти теоретичних знань, які вони засвоюють під час вивчення дисципліни «Фінанси підприємств», та забезпечення їх практичного використання, розвиток навичок дослідження фінансових проблем, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, обробки та аналізу навчальної і наукової літератури, фінансової інформації, використання сучасних інформаційних систем, фінансових технологій, методів дослідження фінансових процесів, а також вміння використовувати набуті знання у практиці фінансово-господарської діяльності, формувати висновки, пропозиції і рекомендації.

Основними завданнями підготовки курсової роботи є:

- закріпити і поглибити економічні знання студентів, які отримані в процесі навчання;
- розвинути уміння та навички самостійної роботи з навчальною і науковою літературою, нормативними актами, чинним законодавством з питань фінансів підприємств, правильно її обробляти та аналізувати з метою теоретичного аналізу проблеми;
- сформувати навички пошуку необхідних джерел і матеріалів та розвинути гнучке мислення;
- набути вмінь послідовно і чітко викладати теоретичні питання з проблем фінансів підприємств, обґрунтовувати актуальність курсової роботи;
- виробити навички самостійного ведення науково-дослідної роботи, опрацьовувати одержані результати роботи, формувати власні висновки;
- закріпити навички та вміння проведення фінансового аналізу суб'єктів господарювання;

- відпрацювати навички та вміння використовувати методи оцінки фінансового стану, ймовірності банкрутства, фінансового планування;
- розвинути вміння приймати ефективні рішення, розробляти рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення існуючої практики в галузі досліджуваної проблеми на конкретному підприємстві;
- закріпити знання щодо використання фінансових технологій, методів дослідження фінансових процесів;
- закріпити навички застосування економіко-математичних методів та моделей для вирішення фінансових задач, формування фінансово-економічних рішень підприємств;
- навчитися формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

На захисті курсової роботи здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати знання основних категорій та понять дисципліни «Фінанси підприємств», а також повинні вміти комплексно вирішити конкретне фахове завдання, формувати висновки та пропозиції, знати законодавчу базу питання, що досліджується.

Алгоритм підготовки та виконання курсової роботи з дисципліни «Фінанси підприємств» включає такі етапи:

- вибір теми курсової роботи та її затвердження;
- формування мети, завдань курсової роботи та визначення об'єкта, предмета дослідження;
- складання плану (графіку написання) курсової роботи;
- підбір, опрацювання літератури, законодавчих і нормативних документів;
- збирання теоретичного та аналітичного матеріалу;
- формування змісту курсової роботи з урахуванням зібраного матеріалу;
- написання вступу;
- обробка теоретичного і фактичного матеріалу із застосуванням сучасних методів статистичного аналізу, економіко-математичних методів, фінансових технологій та програмних продуктів;
- використання методичних підходів до оцінювання фінансового стану підприємств, організацій, установ;
- підготовка таблиць, схем, діаграм, графіків тощо на підставі даних суб'єктів господарювання або статистичних збірників;
- підготовка основної частини;
- формулювання висновків;
- оформлення списку використаних джерел;
- написання першого варіанту тексту роботи, подання його на ознайомлення керівнику (перевірка роботи);
- обговорення курсової роботи з керівником;
- редагування роботи з урахуванням наявних недоліків (за наявності), написання заключного варіанту тексту (доопрацювання роботи);
- оформлення курсової роботи, додатків;

- подання завершеної курсової роботи на кафедру;
- рецензування курсової роботи (отримання рецензії на курсову роботу від керівника);
- захист курсової роботи перед комісією.

Керівництво курсовою роботою з дисципліни «Фінанси підприємств» здійснюється найбільш кваліфікованими науково-педагогічними працівниками кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, які мають науковий ступінь [9].

Відповідно, написання курсової роботи здійснюється під керівництвом науково-педагогічного працівника та він зобов'язаний:

- сформулювати тематику курсових робіт;
- розробити критеріїв оцінювання курсової роботи;
- надати допомогу студентам у виборі теми дослідження, складанні плану курсової роботи, підборі літератури, статистичної інформації, вибору об'єкта дослідження, методів статистичного аналізу, економіко-математичних методів, підходів до оцінювання фінансового стану;
- проводити консультації в процесі написання роботи;
- здійснювати перевірку роботи, формувати рекомендації щодо її вдосконалення;
- здійснювати контроль за дотриманням здобувачем вищої освіти термінів підготовки та виконання курсової роботи;
- надати рецензію на курсову роботу;
- організувати та провести захист курсової роботи;
- оцінити курсову роботу та її захист з занесенням в залікову відомість і залікову книжку здобувача.

В свою чергу, здобувач вищої освіти має такі обов'язки:

- здійснити вибір однієї теми курсової роботи у встановлені терміни;
- затвердити зміст курсової роботи у наукового керівника відповідно до встановлених вимог;
- опрацювати початкову та наукову літературу, статистичні дані і оформити їх у курсовій роботі;
- дотримуватися вимог до структури та оформлення курсової роботи;
- дотримуватися принципів академічної доброчесності;
- дотримуватися графіку написання курсової роботи;
- враховувати рекомендації наукового керівника;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- подати на кафедру науковому керівнику готову курсову роботу у визначений термін;
- отримати рецензію на курсову роботу підписану науковим керівником не пізніше ніж за два дні до захисту;
- своєчасно захистити курсову роботу.

2. ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тематика курсових робіт відповідає завданням навчальної дисципліни «Фінанси підприємств» і тісно пов'язана з практичними потребами спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». [9]. Тематика курсових робіт затверджується на засіданні кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку до початку навчального семестру.

Курсова робота виконується українською мовою на одну з тем, зазначених у додатку А, які висвітлюють питання, що спрямовані на вирішення фахових завдань в сфері фінансів підприємств, узагальнення сучасного досвіду і знаходження конкретних шляхів, напрямів, формування рекомендацій вдосконалення функціонування суб'єктів господарювання.

Здобувачі вищої освіти самостійно обирають одну тему курсової роботи із запропонованого переліку, який визначений кафедрою. При цьому, в межах академічної групи теми не повинні повторюватись та вибір тем триває протягом першого тижня з моменту одержання переліку тем. Також студенти можуть запропонувати свою тему дослідження на підставі обґрунтування її актуальності та погодження з науковим керівником. Крім того, якщо студент працював над певною проблемою дослідження в рамках підготовки науково-дослідних робіт, під час написання статей, тез, есе, то її можна обрати для написання курсової роботи, але за умови погодження з науковим керівником.

Також при виборі теми курсової роботи слід враховувати її актуальність, новизну, наявність бази для виконання, можливість отримання та опрацювання експериментального матеріалу, наявність власних науково-теоретичних і методичних розробок, майбутнє місце працевлаштування. Студент повинен усвідомити, що обрана тема роботи не може бути змінена ним на власний розсуд.

Зауважимо, що вибір теми – це відповідальна справа і до неї потрібно відноситись досить серйозно. Обрана тема повинна викликати у здобувачів вищої освіти певний інтерес, він мусить добре засвоїти тему в процесі вивчення дисципліни «Фінанси підприємств», щоб працюючи над нею, повною мірою використати свої знання і здібності. У випадку, якщо здобувач вищої освіти вагається і є деякі сумніви у виборі теми, він може звернутись за консультацією до свого керівника з метою визначення можливих напрямів дослідження.

Виконання курсової роботи з дисципліни «Фінанси підприємств» відображає здатність студента самостійно опрацьовувати проблеми, уміння збирати та аналізувати літературу, обробляти статистичні дані суб'єктів господарювання, використовувати економіко-математичні методи, цифрові технології, вирішувати конкретні фахові завдання, що сприяє набуттю нових знань та вмінь.

Здобувачам вищої освіти заочної форми навчання рекомендується при написанні курсових робіт використовувати матеріали підприємства або установи, де вони працюють. В такому разі тему погоджують з науковим керівником і вносять до списку тем з наступним затвердженням кафедрою.

3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ ТА ЙОГО СКЛАДАННЯ

Курсова робота має містити обґрунтовані теоретичні положення та висновки, що зроблені здобувачем вищої освіти на підставі аналізу наукової, художньої, методичної літератури, включати матеріали, у яких викладено результати прикладного дослідження проблеми [9].

Також курсова робота є результатом закінченого дослідження і свідчити про те, що студент володіє сучасними методами дослідження, може комплексно вирішувати конкретне фахове завдання, формувати висновки і рекомендації, які мають теоретичне і практичне значення.

Курсова робота повинна бути написана державною мовою, в науковому стилі, без орфографічних і синтаксичних помилок. Також вона повинна бути викладена грамотно, мати чіткі вихідні положення, отримані результати, висновки, рекомендації тощо.

Здобувач вищої освіти, здійснивши вибір теми курсової роботи, визначає перелік питань, що становлять її зміст. Задля формування переліку питань курсової роботи необхідно ознайомитись з курсом дисципліни, переглянути свої записи лекцій та конспект до практичних занять, а також навчально-методичне забезпечення, періодичні видання, монографії, які присвячені цій темі. Це дозволить здобувачеві вищої освіти сформулювати загальне уявлення про зміст курсової роботи.

Після цього здобувач вищої освіти самостійно складає план курсової роботи, який повинен відображати основні питання теми, бути чітким та логічним, послідовним. За необхідності студент звертається за консультацією до керівника з метою надання допомоги у складанні змісту роботи. При цьому, зміст курсової роботи не слід перевантажувати другорядними питаннями, що може призвести до ускладнення розкриття основних питань змісту теми та до поверхового викладення матеріалу.

Зміст курсової роботи повинен включати вступ, основну частину (3 розділи, кожен з яких включає по 2-3 підрозділи), висновки, список використаних джерел та додатки. Зразок змісту курсової роботи наведено у додатку Е.

4. ВИВЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Курсова робота має містити обґрунтовані теоретичні положення та висновки, що зроблені здобувачем вищої освіти на підставі аналізу наукової, художньої, методичної літератури, включати матеріали, у яких викладено результати прикладного дослідження проблеми [9].

Відповідно важливим елементом курсової роботи є відбір, аналіз наукової, науково-методичної літератури. Тому здобувач вищої освіти повинен знайомитись з основною літературою, що рекомендується для вивчення в рамках написання курсової роботи. Водночас, здобувач самостійно обирає додаткову літературу. Здобувач може скористатися доступними матеріалами

наукової бібліотеки ЗНУ для підбору літератури до теми курсової роботи або звернутися за допомогою до працівників бібліотеки відносно наявних у них бібліографічних посібників, книг, монографій, рецензій, оглядів літератури, реферативних журналів, статистичних матеріалів, законів та постанов, міжнародних договорів тощо. Також студент може звернутися до керівника з питанням підбору необхідної літератури.

Опрацювання літературних джерел дозволить здобувачам сформувати широке уявлення про обрану тему дослідження, уточнити та поглибити постановку питань, проаналізувати тенденції розвитку економічних процесів, поглибити теоретичні знання, розвинути логічне мислення, сформувати власні висновки. Заздалегідь складена бібліографія пізніше доповнюється і уточнюється в процесі роботи над темою. Зібравши необхідні літературні дані, здобувач вищої освіти ще раз уточнює зміст роботи.

5. ПОРЯДОК ЗБОРУ ТА ОБРОБКИ СТАТИСТИЧНИХ ТА ІНШИХ ФАКТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

В процесі підготовки курсової роботи студенти повинні не лише опрацьовувати літературні джерела, але й зібрати та обробити статистичні дані, фактичний матеріал, які є основою органічного зв'язку теорії та практики. При цьому, здобувачі повинні опрацьовувати лише той матеріал, який має відношення до теми роботи, що дозволить узагальнити дані з різних джерел, провести аналіз та порівняння. Особлива ретельність потрібна під час аналізу даних установ, господарських організацій та підприємств. Використання отриманих даних дозволить аналізувати фінансову звітність, правильно обрати методи оцінки фінансового стану, методи та моделі для вирішення фінансових задач, провести фінансовий аналіз суб'єктів господарювання, що сприятиме правильній інтерпретації отриманої інформації.

Для здійснення розрахунків фінансових показників за обраним об'єктом дослідження слід використовувати зібрані статистичні матеріали, дані бухгалтерського обліку й фінансової звітності та користуватися підручниками. Отриманий матеріал необхідно оформити у таблиці, графіки, діаграми, які мають бути зручними та зрозумілими для аналізу. Використання графіків, діаграм дозволить наочно продемонструвати процеси та закономірності, які розглядаються в курсовій роботі.

6. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

За результатами опрацювання літературних джерел та статистичних і фактичних даних, необхідно приступити до написання курсової роботи.

Основними структурними елементами курсової роботи є:

- титульний аркуш (додаток Б);
- завдання на курсову роботу студента та календарний план (графік написання) (додаток В);
- реферат (додаток Д);

- зміст (додаток Е);
- вступ (додаток Ж);
- основна частина (розділ 1, розділ 2, розділ 3) (додаток И);
- висновки (додаток К);
- список використаних джерел (додаток Л);
- додатки (за необхідності) (додаток М).

Обсяг основної частини курсової роботи повинен складати 40–50 сторінок (без списку літератури та додатків) та орієнтовно: розділ 1 – 15 сторінок; розділ 2 – 15 сторінок; розділ 3 – 10 сторінок.

Відповідно до принципів академічної доброчесності у курсовій роботі авторові необхідно вказувати точні посилання на цитати, запозичені думки, відомості, статистичні дані тощо.

Опис структурних елементів курсової роботи:

1. Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи та є основним джерелом бібліографічної інформації, необхідної для оброблення та пошуку документа.

2. Завдання на курсову роботу студента та календарний план (графік написання). Завдання на курсову роботу студента є індивідуальним і видається кожному студенту на бланку відповідної форми.

Завдання на курсову роботу студента за поданням викладача-керівника курсової роботи видаються студентам протягом перших двох тижнів відповідного навчального семестру. Керівник разом із студентом детально розробляють календарний план (графік написання) роботи на весь період написання курсової роботи. У календарному плані слід визначити час, потрібний на добір літератури, її вивчення й опрацювання, здійснення розрахунків, оформлення тексту. Календарний план дисциплінує студента і допоможе подати виконану курсову роботу у визначений строк.

3. Реферат призначений для початкового ознайомлення з курсовою роботою та повинен бути стислим, інформативним. Реферат розміщується за титульною сторінкою та починається з нової сторінки.

Реферат повинен містити: відомості про обсяг курсової роботи, кількість рисунків, таблиць, використаних джерел, додатків; текст реферату; перелік ключових слів.

Текст реферату повинен відображати надану у курсовій роботі інформацію у такій послідовності:

- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- мета роботи;
- методи дослідження;
- отримані результати та їх новизна;
- взаємозв'язок з іншими роботами (за наявності);
- рекомендації щодо використання результатів роботи.

Обсяг реферату повинен бути не більший як 1000-1300 знаків та займати не більше однією сторінки формату А4.

Перелік ключових слів розміщується наприкінці реферату, який повинен

відображати зміст курсової роботи та мати від 5 до 10 слів (словосполучень) у називному відмінку, надрукованих великими літерами в рядок через коми.

4. Зміст роботи розташовують після реферату, починаючи з нової сторінки. Зміст включає в себе: перелік умовних позначень (за необхідності); вступ; послідовно перелічені назви всіх розділів, підрозділів курсової роботи; висновки; список використаних джерел; додатки.

5. Вступ. У вступі (орієнтований обсяг 2-3 сторінки) до курсової роботи зазначається актуальність і практична значимість обраної теми; відображається оцінка сучасного стану проблеми; мета і зміст поставлених завдань; об'єкт і предмет дослідження; методи дослідження; інформаційна база дослідження; наукова новизна отриманих результатів; практичне значення одержаних результатів. Вступ розташовують на окремій сторінці.

Для висвітлення актуальності достатньо 1-3 абзаци, де висвітлюють сучасність, сутність, значущість проблемної ситуації, рівень дослідження науковцями, обґрунтовують недостатність вивчення.

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом і повинна бути сформульована лаконічно, але переконливо. Мета є кінцевим науковим результатом, якого має досягти здобувач у ході дослідження.

Конкретизація мети дослідження відбувається шляхом окреслення конкретних завдань. Задачі дослідження повинні відображати загальну послідовність його виконання, мають містити як теоретичний, так і практичний аспекти роботи.

Визначаючи об'єкт і предмет дослідження курсової роботи, необхідно враховувати, що об'єкт – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, обрану студентом для вивчення, а предмет міститься в межах об'єкта і визначає тему курсової роботи. В економіці об'єктами можуть виступати економічні процеси чи явища, що вивчаються окремо або комплексно, з урахуванням позитивних і негативних чинників, які впливають на їх перебіг, функціонування тощо. Предметом дослідження є найбільш значущі властивості, сторони об'єкта, які підлягають вивченню, тобто те, що найвиразніше відображає цю суперечливість.

Методи дослідження – перелік методів і методик, застосованих як на теоретичному, так і на емпіричному рівнях дослідження. З метою досягнення сформованої мети та вирішення завдань здобувач використовує методи дослідження, перелік яких подає в курсовій роботі.

Інформаційна база дослідження. Наводяться основні закони, нормативні акти, що згадуються в роботі, та автори, які зробили найбільший внесок у розробку досліджуваної проблеми.

Наукова новизна отриманих результатів. Щодо теоретичної цінності і прикладної значущості отриманих результатів курсової роботи, то вони повинні відображати певні відмінності від попередніх досліджень, удосконалені розробки і методики, сформовані рекомендації, які здійснені безпосередньо автором.

Практичне значення одержаних результатів. Надаються рекомендації про

можливість практичного застосування отриманих результатів.

6. Основна частина роботи (орієнтований обсяг 40-45 сторінок) розкриває зміст теми відповідно до сформованих питань змісту, містить у собі ключові аспекти, що розкривають мету та завдання курсової роботи, характеристику базових питань, що досліджуються, висновки. До складу кожного розділу курсової роботи бажано включити по три підрозділи обсягом 3-5 сторінок.

В основній частині подаються конкретні відомості, отримані за результатами дослідження суб'єктів господарювання. Крім того, в курсовій роботі вся інформація повинна бути достовірною, прозорою та послідовно висвітленою. З метою підтвердження достовірності інформації у курсовій роботі слід робити посилання на відповідні документи, які доцільно включити в додатки.

Основна частина передбачає логічний та послідовний виклад змісту теми курсової роботи, висвітлення її основних положень та містить: огляд літератури за темою; опрацювання аналітичної інформації; формування напрямків (пропозицій) щодо удосконалення обраної теми.

6.1. Перший розділ. Зазвичай, у першому розділі (орієнтований обсяг 10-15 сторінок) здійснюється теоретичне дослідження обраної теми курсової роботи, відображаються результати теоретичного аналізу на підставі огляду вітчизняної та іноземної літератури за темою курсової роботи. Результати теоретичного дослідження використовуються для аргументації, узагальнення та поглиблення основних положень теми, конкретизації подальших пропозицій.

Призначення першого розділу полягає у визначенні теоретичних та методичних засад вирішення обраної теми дослідження відповідно до сформованих завдань та плану. Доцільним є не лише огляд економічної літератури та її характеристика, але й необхідно викладати власну авторську позицію щодо вирішення досліджуваного питання. Узагальнення теоретичної та аналітичної інформації передбачає, що при запозиченні думок з опублікованих праць необхідно робити цитування та посилання на використані джерела.

6.2. Другий розділ. Даний розділ основної частини курсової роботи (орієнтований обсяг 10-15 сторінок) присвячений дослідженню організаційно-економічної характеристики об'єкта дослідження (підприємства, установи, галузі тощо); дослідженню стану обраного об'єкта дослідження; визначенню особливостей практичного вирішення питань тематичної спрямованості на прикладі обраного об'єкта дослідження (підприємства, установи, галузі тощо); визначенню недоліків теми роботи на прикладі обраного об'єкта дослідження.

Здобувач вищої освіти повинен проаналізувати зібраний матеріал та здійснити оцінку фактичного стану досліджуваної проблеми, оформити результати у вигляді таблиць, графіків, діаграм. Зміст другого розділу базується на узагальненні та аналізі зібраного статистичного і фактичного матеріалу. Результати, які отримані у другому розділі роботи, є підґрунтям для формування подальших висновків та пропозицій, рекомендацій, заходів.

6.3. В третьому розділі (орієнтований обсяг 7-15 сторінок) повинні бути

наведені власні пропозиції здобувача вищої освіти по вдосконаленню обраної теми дослідження з належними обґрунтуваннями та рекомендаціями, а також вони мають базуватися на результатах теоретичних досліджень, проведеному аналізі обраного об'єкта дослідження.

Для підтвердження висновків доцільним є наведення відповідних розрахунків та оформлення цитат з використаних джерел. Цитати, статистичні дані, що наводяться в тексті, обов'язково повинні мати посилання на їх джерела у вигляді порядкових посилань.

7. Висновки (орієнтований обсяг 2-3 сторінки) розміщують після викладення основної частини роботи та розпочинають з нової сторінки. Текст висновків бажано поділяти на пункти.

У висновках підводяться підсумки одержаних результатів роботи. Важливо простежити, щоб на всі питання, сформульовані у вступі, та задачах курсової роботи було дано відповідь у висновках. Висновки при цьому повинні бути короткими, органічно витікати зі змісту роботи, а не зачіпати ті аспекти, які не розкривались автором.

8. Список використаних джерел повинен наводитися з ново аркуша після висновків. В списку джерел слід вказувати лише ту літературу, на яку є посилання в основній частині курсової роботи, а не всі переглянуті по темі роботи джерела. Бібліографічні описи в переліку джерел подають у порядку, за яким вони вперше згадуються в тексті. Порядкові номери бібліографічних описів у переліку джерел мають відповідати посиланням на них у тексті роботи (номерні посилання). У відповідних місцях у тексті роботи посилання слід наводити за порядковим номером згідно переліку джерел у квадратних дужках.

Бібліографічні описи посилань у переліку наводять відповідно до чинних стандартів з бібліографічної та видавничої справи (ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання) та подаються мовою оригіналу.

Список використаних у курсовій роботі джерел має становити не менше 30 та не більше 35 найменувань і серед них має бути не менше двох джерел іноземною мовою.

9. Додатки. До додатків включаються матеріали, які необхідні для повноти сприйняття курсової роботи, а саме фінансова звітність, матеріал допоміжного характеру. Сюди відносяться таблиці, графіки, схеми та інші допоміжні матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладання або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (проміжні аналітичні розрахунки, допоміжні формули, таблиці допоміжних розрахунків, що були розроблені у процесі виконання курсової роботи, таблиці, розмір яких перевищує одну сторінку, ілюстрації допоміжного характеру та ін.). Додатки необхідно позначати літерами за українською абеткою.

7. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Вимоги до курсової роботи, порядок і принципи захисту й оцінювання визначаються даними методичними рекомендаціями [10].

Курсова робота має бути виконана й оформлена з дотриманням усіх технічних вимог до наукових робіт та її друкують за допомогою комп'ютерних технологій.

Загальні вимоги

Текст курсової роботи набирається українською мовою на комп'ютері. Закреслення, вставки, довільні скорочення слів (крім загальноприйнятих) і будь-які позначення не дозволяються.

Робота повинна мати чітку побудову, логічну послідовність, обґрунтованість висновків та рекомендацій, не допускається дослівне переписування матеріалів підприємства та цитування літературних джерел заради заповнення у курсовій роботі необхідної кількості сторінок.

Обсяг курсової роботи не повинен перевищувати 40-50 сторінок (без списку джерел та додатків) друкованого тексту. До загального обсягу курсової роботи не входять список використаних джерел та додатки.

Написання та оформлення курсової роботи здійснюється у відповідності до стандарту оформлення текстових документів ДСТУ 3008:2015 (Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання).

Рекомендовано використовувати текстовий процесор Microsoft Word. Шрифт друку повинен бути Times New Roman розміру 14, стрічка – чорного кольору однакової середньої жирності. Текст друкується через 1,5 інтервали на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210 × 297 мм), розміщуючи на сторінці 30 рядків (повний рядок повинен містити близько 65 знаків).

Текст курсової роботи повинен бути надрукований із дотриманням полів таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20, нижнє – 20 мм. Абзацний відступ має бути однаковий упродовж усього тексту й дорівнювати 12,5 мм (1,25 см). Вирівнювання за шириною тексту.

Нумерація сторінок

Сторінки курсової роботи нумерують наскрізно арабськими цифрами, охоплюючи літературу та додатки. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті обраним для тексту шрифтом на відстані 10 мм від верхнього та правого країв аркуша без крапки в кінці. Титульний аркуш входить до загальної нумерації сторінок курсової роботи. Номер сторінки на титульному аркуші не проставляють.

Не нумерують, але враховують при нумерації сторінки: титульний аркуш, бланк завдання на курсову роботу студента, календарний план, реферат, зміст (включають до загальної нумерації сторінок). Номери сторінок проставляються, починаючи зі ВСТУПУ (тобто з 6-ї стор.).

Нумерацію сторінок розділів, підрозділів, ілюстрацій, таблиць, формул подають арабськими цифрами (Times New Roman розміру 14). Ілюстрації й таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок.

Оформлення розділів та підрозділів

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи та підрозділи. Заголовки структурних частин «РЕФЕРАТ», «ЗМІСТ», «ВСТУП»,

«РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ»:

- друкують великими літерами по центру відносно тексту напівжирним шрифтом без крапки в кінці. Якщо заголовок складається з кількох речень, їх розділяють крапкою;

- заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, то їх розділяють крапкою;

- кожний розділ починається з нового аркуша, нумерація – арабськими цифрами;

- відстань між заголовками розділів і підрозділів та текстом має становити два інтервали;

- кожен підрозділ продовжує текст попереднього підрозділу і не починається з нового аркуша;

- заголовки підрозділів слід починати з абзацу. Після заголовка підрозділу на сторінці повинно бути не менше 3-4 рядків тексту. Якщо ці умови не виконуються, заголовок переноситься на наступну сторінку;

- номер розділу друкують перед заголовком розділу, після номера крапку не ставлять;

- підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між яким ставлять крапку. В кінці номера підрозділу крапка не ставиться. Потім у тому самому рядку зазначається заголовок підрозділу;

- для розділів і підрозділів наявність заголовка обов'язкова. Пункти й підпункти можуть мати заголовки;

- не дозволено розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту на останньому рядку сторінки.

Зразок оформлення назв розділу та підрозділу наведено у Додатку II.

Нумерація розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів

Розділи, підрозділи, пункти, підпункти нумерують арабськими цифрами. Розділи нумерують у межах викладення суті роботи і позначають арабськими цифрами без крапки, починаючи з цифри «1». Наприклад, 1, 2, 3 тощо.

Підрозділи як складові частини розділу нумерують у межах кожного розділу окремо. Номер підрозділу складається з номера відповідного розділу та номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад, 1.1, 1.2, 1.3 тощо.

Пункти нумерують арабськими цифрами в межах кожного розділу або підрозділу. Номер пункту складається з номера розділу та порядкового номера пункту, або з номера розділу, порядкового номера підрозділу та порядкового номера пункту, які відокремлюють крапкою. Після номера пункту крапку не ставлять, наприклад, 1.1, 1.2 або 1.1.1, 1.1.2 тощо.

Номер підпункту складається з номера розділу, порядкового номера підрозділу, порядкового номера пункту та порядкового номера підпункту, які відокремлюють крапкою. Після номера підпункту крапку не ставлять, наприклад, 1.1.1.1 або 2.1.4 тощо. Кожний підпункт має містити не менше семи

сторінок.

Ілюстрації

Залежно від об'єкта, задач і розмірів показників, що зіставляються, у курсовій роботі можуть бути використані різні графіки та діаграми.

Стовпчасті (стрічкові) діаграми використовуються для зіставлення однотипних величин, для зображення динаміки, а також структури явища. Означені діаграми будуються у вигляді прямокутників, розташованих вертикально (горизонтально). Висота стовпчика (довжина стрічечки) повинна відповідати рівню зображуваного явища. Квадратні та кругові діаграми являють собою ряд квадратів або кіл, кожен з яких своєю площею виражає величину зображуваного явища.

Секторна діаграма являє собою коло, розділене на сектори, величини яких (по куту чи площі) відповідають порівняльним розмірам зображуваних показників.

Лінійні діаграми широко використовуються для характеристики виконання плану, розвитку явища в часі, при вивченні зв'язку між ознаками та законів розподілу. Лінійні діаграми будуються на координатному полі чи на числовій сітці. На осі абсцис відкладається в обраному масштабі час або факторні ознаки, на осі ординат – значення показників на момент або період часу, чи розміри результативної ознаки.

Координатні осі повинні бути розділені на інтервали або штрихами, або координатною сіткою. Поруч з розподілами повинні бути зазначені відповідні числа. Якщо началом відліку є нуль, то його варто вказувати один раз у точці перетину шкал. Частоту нанесених числових значень і проміжних розподілів шкал вибирають з урахуванням зручності користування діаграмою.

Ілюстрації (рисунки, графіки, схеми, діаграми тощо) необхідно наводити після тексту, де вони вперше згадуються або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути обов'язково посилання у роботі. Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують під ілюстрацією.

Усі графічні матеріали роботи (ескізи, діаграми, графіки, схеми, фотографії, рисунки, креслення тощо) повинні мати однаковий підпис «Рисунок». Рисунок подають одразу після тексту, де вперше посилаються на нього, або якнайближче до нього на наступній сторінці, а за потреби – в додатках.

Якщо рисунки створені не автором, подаючи їх у курсовій роботі, треба дотримуватися вимог чинного законодавства України про авторське право.

Графічні матеріали курсової роботи доцільно виконувати із застосуванням обчислювальної техніки (комп'ютер, сканер, ксерокс тощо та їх поєднання) та подавати у чорно-білому зображенні. Шрифт тексту на рисунку повинен мати такі параметри: Times New Roman розміру 12; інтервал 1; вирівнювання за шириною тексту або по центру.

Рисунки нумерують наскрізно арабськими цифрами, крім рисунків у додатках. Дозволено рисунки нумерувати в межах кожного розділу. У цьому разі номер рисунка складається з номера розділу та порядкового номера рисунка в цьому розділі, які відокремлюють крапкою, наприклад, «Рисунок 2.5»

– п'ятий рисунок другого розділу.

Рисунки кожного додатка нумерують окремо. Номер рисунка додатка складається з позначки додатка та порядкового номера рисунка в додатку, відокремлених крапкою. Наприклад, «Рисунок Б.1 – назва рисунка», тобто перший рисунок додатка Б.

Якщо в тексті лише один рисунок, його нумерують відповідно до установленого порядку.

Назва рисунка має відображати його зміст, бути конкретною та стислою. За потреби пояснювальні дані до рисунка (примітки) подають безпосередньо після графічного матеріалу перед назвою рисунка. Шрифт тексту назви рисунку повинен бути Times New Roman розміру 14, інтервал 1,5. Назву рисунка друкують з великої літери та розміщують під ним посередині рядка, наприклад, «Рисунок 2.1 – Щоквартальна кількість реєстрацій нових підприємств і оголошень про банкрутство в ЄС на період 2015-2023 рр.» (Додаток Н).

Сама ілюстрація розташовується у центрі, підпис друкується по середині рядка. Відстань між останнім рядком попереднього тексту й ілюстрацією має дорівнювати одному рядку. Така ж сама відстань має бути між підписом під ілюстрацією і наступним текстом. Пояснення під рисунком та підпис виконуються з дотриманням текстового інтервалу.

Таблиці

Таблицю необхідно розміщувати після тексту, у якому вона згадується вперше, чи на наступній сторінці роботи. Якщо розмір таблиці перевищує одну сторінку, таблицю слід розміщувати в додатках. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті курсової роботи.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу (Додаток П). Шрифт тексту в таблиці повинен мати такі параметри: Times New Roman розміру 12; інтервал 1; вирівнювання за шириною тексту. Сама таблиця розташовується у центрі.

Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Після останньої цифри крапка не ставиться. Номер таблиці та її назва відокремлюється знаком тире. Наприклад (друга таблиця другого розділу): «Таблиця 2.2 – Показники оцінки фінансової стійкості підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2020-2022 рр.».

Таблиці кожного додатка нумерують окремо. Номер таблиці додатка складається з позначення додатка та порядкового номера таблиці в додатку, відокремлених крапкою. Наприклад, «Таблиця Д.1 – Показники платоспроможності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2020-2022 рр.», тобто перша таблиця додатка Д. Шрифт тексту назви таблиці повинен бути Times New Roman розміру 14. Назва таблиці повинна мати абзацний відступ 1,25 см., інтервал 1,5, вирівнювання за шириною тексту.

Таблиця повинна мати назву, яку друкують малими літерами (крім першої великої). Назва повинна бути короткою, відображати зміст таблиці і міститься над таблицею (рис. 1):

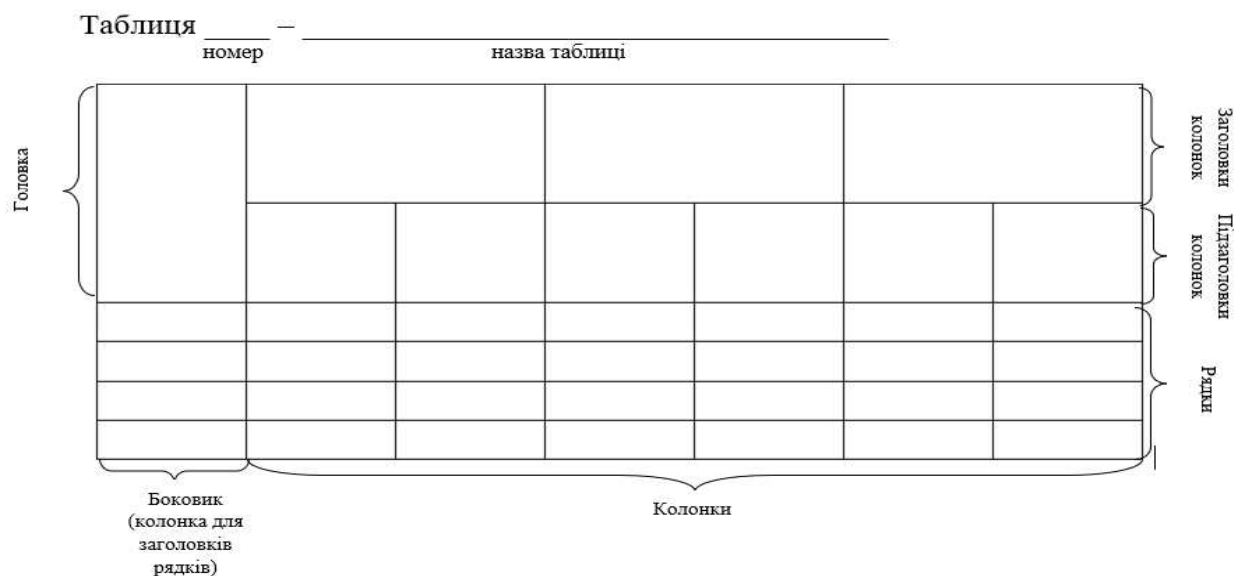

Рисунок 1 – Зразок оформлення таблиці

Горизонтальні та вертикальні лінії, що розмежовують рядки і стовпчики таблиці, можна не проводити, якщо їх відсутність не ускладнює користування таблицею.

Якщо рядки або колонки таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під іншою або поруч, чи переносять частину таблиці на наступну сторінку. У кожній частині таблиці повторюють її головку та боковик.

У разі поділу таблиці на частини дозволено її головку чи боковик замінювати відповідно номерами колонок або рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами в першій частині таблиці. Слово «Таблиця» подають лише один раз над першою частиною таблиці. Над іншими частинами таблиці з абзацного відступу друкують «Продовження таблиці 1.2 » (14 пт) без повторення її назви.

Продовження таблиці має включати заголовки таблиці в вигляді номерів колонок. Рядок з номером колонок формується на початку під заголовком.

Заголовки колонок таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої літери, якщо вони становлять одне речення із заголовком. Підзаголовки, які мають самостійне значення, подають з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Переважна форма іменників у заголовках – однина.

Формули та рівняння

Формули та рівняння подають посередині сторінки симетрично тексту окремим рядком безпосередньо після тексту, у якому їх згадано. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, виступають усередині рядків тексту. Найвище та найнижче розташування запису формул(и) та/чи рівняння(-нь) має бути на відстані не менше ніж один рядок від попереднього й наступного тексту.

Нумерують лише ті формули та/чи рівняння, на які є посилання в тексті роботи чи додатка. Номер формули складається з номера розділу і порядкового

номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Формули та рівняння у роботі, крім формул і рівнянь у додатках, треба нумерувати наскрізно арабськими цифрами, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Дозволено їх нумерувати в межах кожного розділу.

Номер формули чи рівняння друкують на їх рівні праворуч у крайньому положенні в круглих дужках, наприклад (2). У багаторядкових формулах або рівняннях їхній номер проставляють на рівні останнього рядка.

У кожному додатку номер формули чи рівняння складається з великої літери, що позначає додаток, і порядкового номера формули або рівняння в цьому додатку, відокремлених крапкою, наприклад (Б.2).

Якщо в тексті роботи чи додатка лише одна формула чи рівняння, їх нумерують так: (1) чи (А.1) відповідно.

Пояснення позначень, які входять до формули чи рівняння, треба подавати безпосередньо під формулою або рівнянням у тій послідовності, у якій їх наведено у формулі або рівнянні. Пояснення позначень треба подавати з абзацного відступу з нового рядка, починаючи зі слова «де» без двокрапки. Позначення, яким встановлюють визначення чи пояснення, рекомендовано вирівнювати у вертикальному напрямку. Наприклад:

Цитата в тексті: «Отже, розрахунок показника фондоозброєності праці наведено у формулі 1.1:

$$Фп = ОЗ \text{ сер.} / Чсер, \quad (1.1)$$

де ОЗ сер. – середньорічна вартість основних засобів, грн.;

Чсер – середньооблікова чисельність працівників, осіб.

Кілька наведених і не відокремлених текстом формул пишуть одну під одною і розділяють комами. В разі, коли рівняння не вміщується в один рядок, його можна перенести після значка рівності (=) або після знаків (+), мінус (–), множення (х) і ділення (:). Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна за одною, можуть бути кома або крапка з комою.

Формули, що йдуть одна за одною та не розділені текстом, відокремлюють комою.

Знаки (математичні й ін.) варто застосовувати лише у формулах. У тексті вони пишуться словами. Виключення складають знаки «+» і «-» при цифрі. Треба писати: «Температура змінюється від -150 до +150 °С».

Знаки «№», «%» та ін. застосовується тільки при цифрі чи буквеному знаку, в інших випадках вони пишуться словами. Наприклад: «цех № 1», «відсоткова ставка 25 %». Допускається писати знаки «№», «%» не при цифрах, а у заголовках таблиць, наприклад: «№ з/п», «у %».

Примітки

Примітки вміщують у курсовій роботі за необхідністю пояснення змісту тексту, таблиці або ілюстрації. Примітки розташовують безпосередньо після тексту, таблиці, ілюстрації, яких вони стосуються. Примітки до тексту і таблиць, в яких вказують довідкові та пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки.

Одну примітку не нумерують. Слово «Примітка» друкують з великої літери з абзацного відступу, не підкреслюють, після слова «Примітка» ставлять крапку і з великої літери в тому ж рядку подають текст примітки. Наприклад:

Примітка. _____

Декілька приміток нумерують послідовно арабськими цифрами з крапкою. Після слова «Примітки» ставлять двокрапку і з нового рядка з абзацу після номера примітки з великої літери подають текст примітки. Наприклад:

Примітки:

1. _____

2. _____

Посилання та цитування

При написанні курсової роботи необхідно давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, з яких наводяться дані в роботі. Такі посилання дають змогу знайти документи та перевірити достовірність відомостей про цитування документа, необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок.

Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «...у працях [1–7]...» або «...у роботі [5, с. 87]...».

Посилання на ілюстрації курсової роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «...(рис. 1.2)...».

Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад, «...у формулі (2.1)...».

На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...в табл. 1.2...» або «...(табл. 1.2)...».

Посилання на додатки вказують відповідно до позначення додатку, наприклад: «... у додатку Б...» або «...(додаток Б, рис. Б. 1)...».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «...(див. табл. 1.3)...».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або критичний аналіз того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається та закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручення думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при

цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

Переліки

Переліки (за потреби) подають у розділах, підрозділах, пунктах і/або підпунктах. Перед переліком ставлять двокрапку (крім пояснювальних переліків на рисунках). Якщо подають переліки одного рівня підпорядкованості, на які у роботі немає посилань, то перед кожним із переліків ставлять знак «тире».

Якщо у роботі є посилання на переліки, підпорядкованість позначають малими літерами української абетки, далі – арабськими цифрами, далі – через знаки «тире». Після цифри або літери певної позиції переліку ставлять круглу дужку. Приклад

а) _____ ;
б) _____ ;
 1) _____ ;
 2) _____ ;
 _____ .

Текст кожної позиції переліку треба починати з малої літери з абзацного відступу відносно попереднього рівня підпорядкованості.

Якщо немає підпорядкованості переліку, то переліки можна позначати знаками «тире»:

– _____ ;
– _____ .

Скорочення слів

Скорочення слів здійснюється відповідно до чинного Національного стандарту України «Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою». *Найуживаніші способи скорочення:*

– залишається лише перша (початкова) літера слова (*м.* – місто, *с.* – сторінка, *т.* – том, *к. к. д.* – коефіцієнт корисної дії);

– залишається частина слова, закінчення і суфікс відкидається (таблиця – *табл.*, рисунок – *рис.*, дивись – *див.*, область – *обл.*);

– при позначенні цифрами років і століть (*р.* – рік, *рр.* – роки, *ст.* – століття). Якщо в текст вводяться власні скорочення, необхідно дотримуватися правила, за яким перше згадування такої аббревіатури зазначається у круглих дужках після повної назви, далі по тексту – без розшифровування. При використанні певного символу необхідно, щоб одна й та сама величина за

текстом позначалася однаково.

Подання цифрової інформації

Необхідно дотримуватися загальноприйнятих правил.

1. Числові значення величин з одиницями вимірювання записуються арабськими цифрами, а без одиниць вимірювання від 1 до 9 – словами. Коли наводиться діапазон значень, виражених в однакових одиницях вимірювання, то одиниця вимірювання вказується після останнього числового значення, наприклад: *від 5 до 15 років*. У великих числах нулі треба замінювати скороченнями: *тис.*, *млн.*, *млрд*.

2. Прості та складні порядкові числівники пишуться словами (*другий, двадцять п'ятий, триста шостий*). Числівники, що входять до складних слів, пишуться цифрами (*10-відсоткова вибірка*). Порядкові числівники, позначені арабськими цифрами, мають відмінкові закінчення (*90-ті роки*). При переліку порядкових числівників відмінкове закінчення ставиться один раз (*товари 1 та 2-го татунку*).

3. Без відмінкових закінчень записуються порядкові числівники, позначені арабськими цифрами, якщо вони стоять після іменника, якого стосуються (*у розділі 2, на рис. 5.1*). Без відмінкових закінчень записуються порядкові числівники римськими цифрами для позначення століть, кварталів року, томів видань (*XXI століття, II квартал*).

Додатки

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Додатки повинні мати спільну з рештою курсової роботи наскрізну нумерацію сторінок. Кожний додаток має починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований великими літерами по центру відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком великими літерами друкується слово «ДОДАТОК...» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, «ДОДАТОК А», «ДОДАТОК Б» та ін. Один додаток позначається як «ДОДАТОК А».

Якщо додаток розміщений на декількох сторінках, то слово «ДОДАТОК» та його позначення вказують один раз. На другій чи наступній сторінках праворуч пишуть «Продовження ДОДАТКУ...» та вказують позначення, наприклад:

Продовження ДОДАТКУ А

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи та підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. В цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – підрозділ 3.1 додатку В.

Ілюстрації, таблиці і формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: Рисунок Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А.

Якщо в роботі як додатки використовуються документи, які оформлюються згідно з вимогами до документації даного виду, їх копії повинні бути представлені на аркушах стандартного формату з одного боку. На першій сторінці такого документа повинні бути зазначені ті ж реквізити, що і на звичайному додатку.

8. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота виконується здобувачем вищої освіти протягом семестру. На виконання «Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання у Запорізькому національному університеті» до початку навчального семестру викладачем, який відповідає на кафедрі за виконання курсової роботи, на сторінці СЕЗН Moodle ЗНУ (<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2930>) викладається матеріал для організації роботи над курсовою роботою – вимоги до змісту та оформлення курсової роботи, принципи забезпечення академічної доброчесності, тематика курсових робіт.

Підготовлена здобувачем вищої освіти курсова робота подається на кафедру фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку для внутрішнього рецензування керівником за два тижні до захисту. Курсова робота подається на кафедру у паперовому вигляді (один примірник) з підписом здобувача на титульній сторінці та електронний варіант (WORD та PDF) має бути завантажений як виконане завдання на зазначеній сторінці СЕЗН Moodle ЗНУ.

Здана робота підлягає реєстрації та передається науковому керівнику для рецензування. Рецензія складається у довільній формі або за формою, яка наведена у Додатку Р.

З метою надання студентам повної характеристики курсової роботи у рецензії викладач має відобразити: висновки про актуальність дослідження; оцінює якість розробки теми, величину масиву опрацьованої інформації; визначає позитивні сторони й зауваження до курсової роботи; оцінює ступінь самостійності формулювання основних положень та висновків, дотримання вимог щодо змісту й оформлення роботи; висновки про цінність рекомендацій студента; загальний висновок і попередня оцінка роботи. Рецензія надається студенту для ознайомлення з попередньою оцінкою роботи (не пізніше ніж за два дні до захисту курсової роботи).

Рецензія на курсову роботу не містить остаточної оцінки та в ній надається попередня оцінка у формі висновку: «Робота допускається до захисту» або «Робота не допускається до захисту». Кінцева ж оцінка ставиться після захисту. За умови не допуску курсової роботи студента до захисту, робота має бути перероблена (допрацьована) на підставі врахування рекомендацій рецензента та підлягає повторному поданню на кафедру.

Здобувачі вищої освіти несуть відповідальність за зміст курсової роботи, правильність та точність наведених даних, дотримання принципів академічної доброчесності (додаток С). Курсова робота не допускається до захисту, якщо

вона не носить самостійного характеру, містить ознаки академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, основні питання не розкриті в повному обсязі, викладені фрагментарно, не дотримано вимоги до оформлення та в тексті наявні помилки.

Курсова робота, в якій буде виявлено ознаки плагіату, знімається з розгляду, а її авторові виставляється оцінка «незадовільно». Здобувач вищої освіти пише нову курсову роботу на іншу тему.

Таким чином, підготовка до захисту курсової роботи включає усунення помилок і недоліків, вивчення додаткових джерел, вказаних у рецензії, усвідомлення написаного в роботі, готовність пояснити будь-які наведені в роботі положення.

9. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Результати виконання курсової роботи мають свідчити про рівень знань здобувача вищої освіти з методології наукового дослідження, фахових навчальних дисциплін, а також про сформованість загальних та спеціальних професійних вмінь та навичок [9].

Курсові роботи є окремими одиницями контролю і оцінюються за наслідками їх захисту перед комісією до початку семестрового контролю знань [9].

Відповідно, для проведення захисту курсової роботи здобувача вищої освіти створюється комісія, яка призначається кафедрою фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку і до якої обов'язково входить керівник роботи.

Роботи, які оформленні з порушенням державних стандартів і встановлених вимог до оформлення, написані з порушенням принципів академічної доброчесності, містять застарілу інформацію, не підкріплені статистичними даними, представлені науковому керівнику з порушенням термінів встановлених графіком навчального процесу, не допускаються до захисту. Невідповідність в оформленні курсової роботи може суттєво вплинути на остаточну оцінку роботи.

Завершальним етапом виконання курсової роботи є її захист здобувачем вищої освіти. Захист курсових робіт має бути організований до складання екзамену з дисципліни «Фінанси підприємств». День і час захисту курсової роботи визначає комісія згідно з графіком навчального процесу. За 1-2 дні до захисту здобувач вищої освіти повинен підготуватися до захисту відповідно до зауважень у рецензії.

Готуючись до захисту роботи, здобувач вищої освіти складає тези виступу та презентацію, виконану в програмі «MS Power Point». Тривалість захисту курсової роботи не повинна перевищувати 15 хвилин. Тривалість виступу здобувача не повинна перевищувати 5-10 хвилин. Під час виступу необхідно повідомити назву, актуальність, мету та завдання, об'єкт і предмет дослідження, розкрити основний зміст роботи, результати, рекомендації та висновки. Кількість слайдів, їх оформлення та режим показу вибирається

автором самостійно, але рекомендується до 10 слайдів. Упродовж захисту здобувач повинен посилається на презентаційну частину своєї роботи, що дозволить краще представити отримані результати дослідження.

У своєму виступі здобувач вищої освіти повинен відобразити: результати проведеного аналізу за обраною темою, конкретні пропозиції щодо вирішення проблеми або напрями удосконалення відповідних процесів з обґрунтуванням можливості їх реалізації в реальних умовах. Виступ не повинен містити загальних відомостей, теоретичних положень, що містяться у літературних або нормативних документах, оскільки вони не є предметом захисту. Особливу увагу необхідно сконцентрувати на власних розробках, висновках і рекомендаціях. Після виступу здобувач відповідає на поставлені питання членів комісії. Відповіді здобувача повинні бути чіткі, стислі.

Захист курсової роботи оцінюється на основі теоретико-практичного рівня виконаної роботи, доповіді студента, його відповідей на запитання комісії і висловлені зауваження.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання у Запорізькому національному університеті захист курсових робіт може здійснюватися у дистанційній формі засобами СЕЗН ЗНУ або за допомогою інших інструментів синхронної чи асинхронної комунікації, зокрема, систем проведення відеоконференцій [8]. За два тижні до захисту оголошення щодо конкретної дати та часу захисту розміщується на сторінці курсової роботи в СЕЗН Moodle ЗНУ.

Тому підсумковий контроль у формі захисту курсової роботи може проводитися за допомогою використання будь-яких інструментів синхронної чи асинхронної комунікації (зокрема, систем проведення відеоконференцій з цифровою фіксацією (відеозапис, аудіозапис, фотофіксація тощо) (ZOOM) з обов'язковою фіксацією результатів контролю у модулі діяльності СЕЗН ЗНУ (наприклад, завдання) та з завантаженням файлів курсових робіт.

З метою дистанційної комунікації учасників освітнього процесу можуть використовуватися сучасні інформаційно-комунікаційні технології, тобто електронна пошта, месенджери (Viber, Telegram та ін.). Вони є додатковими інструментами до СЕЗН ЗНУ.

За умови виникнення форс-мажорних обставин під час захисту курсових робіт, здобувач освіти повинен повідомити керівника про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання курсової роботи визначається комісією в індивідуальному порядку.

По закінченні захисту комісією виставляється оцінка, яка формується як сума балів за виконання та захист курсової роботи.

Курсові роботи зберігаються на кафедрі протягом трьох років, потім списуються в установленому порядку [9].

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Оцінка за курсову роботу здобувача вищої освіти виставляється лише після її захисту. На основі рівня захисту здобувачем вищої освіти курсової роботи комісія, в результаті обговорення на закритому засіданні, оцінює її за 100-бальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») (60 балів – за повноту та правильність оформлення курсової роботи, 40 балів – у процесі захисту). Дані 100-бальної шкали оцінювання переводяться в чотирибальну шкалу та шкалу за системою ECTS. Оцінка заноситься керівником до залікової відомості і залікової книжки здобувача вищої освіти.

Шкала балів, які враховуються при виставленні підсумкової оцінки за курсову роботу, наведено в табл. 1.

Таблиця 1 – Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

Під час оцінювання курсової роботи комісія обов'язково враховує дотримання вимог оформлення, повноту розкриття теми, якість викладення матеріалу, відповідність змісту плану роботи, аналіз використання літератури та статистичних матеріалів, наукову новизну та практичний аспект, дослідницький характер роботи, а також якість виступу студента під час захисту та вміння захистити сформульовані положення і висновки.

Процес оцінювання знань студентів проводиться в межах поточного та підсумкового контролю. Оцінка за курсову роботу складається із суми балів (10 балів – відповідність змісту курсової роботи темі та затвердженому плану; логічність та послідовність викладення матеріалу; відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням; 5 балів – правильність визначення мети, завдань, об'єкта та предмета курсової роботи; 10 балів – ступінь розкриття теоретико-правових аспектів проблеми, обраної для дослідження; використання фахової літератури, термінологічного апарату; 5 балів – наявність критичних порівнянь та узагальнень різних точок зору та підходів до постановки та розв'язання проблеми, самостійність дослідження; 5 балів – використання в роботі даних щодо практичної діяльності (статистичні дані), наявність відповідних додатків; 10 балів – практична значущість роботи, наукова новизна отриманих результатів, рівень обґрунтування запропонованих рішень, обґрунтованість висновків; 5 балів – обсяг та релевантність використання при написанні роботи навчальних, наукових, методичних видань,

нормативних актів; дотримання етики посилань, правильність їх оформлення відповідно до стандартів; 10 балів – відповідність технічного оформлення курсової роботи встановленим вимогам (обсяг роботи; мова викладення матеріалу, культура мови і письма, акуратність; параметри сторінки; правильність оформлення титульного аркуша; дотримання терміну подання курсової роботи на реєстрацію та рецензування); 20 балів – уміння розкривати в усній доповіді зміст розглянутих у курсовій роботі положень (використання презентаційних матеріалів); 20 балів – компетентність у відповідях на запитання під час захисту курсової роботи), які виставляються керівником та комісією (табл. 2).

Таблиця 2 – Шкала балів за поточний та підсумковий контроль з курсової роботи

№ з/п	Вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4
Поточний контроль / Написання курсової роботи (виконання завдань)			
1	Відповідність змісту курсової роботи темі та затвердженому плану; логічність та послідовність викладення матеріалу; відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням	10 – зміст курсової роботи відповідає темі та затвердженому плану; матеріал викладено логічно та послідовно; робота відповідає поставленим цілям і завданням; 9-1 – зміст роботи (окремих розділів, підрозділів) частково не відповідає темі та плану (є вужчим або, навпаки ширшим, неконкретним); відсутня або порушується логічність та послідовність викладення матеріалу; робота частково відповідає поставленим цілям і завданням 0 – зміст роботи не відповідає темі та плану; відсутня логічність та послідовність викладення матеріалу; робота не відповідає поставленим цілям і завданням.	10 балів
2	Правильність визначення мети, завдань, об'єкта та предмета курсової роботи	5 – правильно визначено мету, завдання, об'єкт та предмет курсової роботи; 0 – неправильно (або частково) визначено мету, завдання, об'єкт та предмет курсової роботи.	5 балів
3	Ступінь розкриття теоретико-правових аспектів проблеми, обраної для дослідження; використання фахової літератури, термінологічного апарату	10 – представлено власні підходи до формування термінологічного апарату, теоретико-правові аспекти проблеми розкрито, використано фахову літературу; 9-1 – вільне оперування термінологічним апаратом, теоретико-правові аспекти проблеми розкрито частково, частково використано фахову літературу; 0 – теоретико-правові аспекти проблеми не розкрито; термінологічний апарат не сформовано, фахову літературу не використано.	10 балів
4	Наявність критичних порівнянь та узагальнень різних точок зору та підходів до постановки та розв'язання проблеми, самостійність дослідження	5 – критичні порівняння наявні, проаналізовані автором та супроводжені коректними узагальненнями з визначенням власної позиції; 4-1 – наведено різні точки зору та підходи до постановки та розв'язання проблеми, але вони не проаналізовані та не супроводжені коректними узагальненнями; 0 – критичні порівняння та узагальнення відсутні.	5 балів
5	Використання в роботі даних щодо практичної діяльності (статистичні дані), наявність відповідних додатків	5 – представлені додатки (статистичні дані) відображені в змістовній частині роботи; 4-1 – додатки є, але вони не знайшли відображення в змістовній частині роботи; 0 – дані практичної діяльності в роботі не використані.	5 балів

Продовження табл. 2

1	2	3	4
6	Практична значущість роботи, наукова новизна отриманих результатів, рівень обґрунтування запропонованих рішень, обґрунтованість висновків	10 – курсова робота має практичну значущість, відображено наукову новизну, рішення та висновки обґрунтовані; 9-1 – курсова робота має практичну значущість, частково відображено наукову новизну, рішення та висновки частково обґрунтовані; 0 – курсова робота не має практичну значущість, відсутня наукова новизна, рішення та висновки не обґрунтовані.	10 балів
7	Обсяг та релевантність використання при написанні роботи навчальних, наукових, методичних видань, нормативних актів; дотримання етики посилань, правильність їх оформлення відповідно до стандартів	5 – використано матеріали навчальних підручників та посібників, монографій, статистичних збірників та довідників, періодичних видань та мережі Internet (35 джерел), дотримана етика посилань та правильність їх технічного оформлення; 4-1 – використано матеріали навчальних підручників та посібників, періодичних видань (понад 25 джерел), етика та правильність технічного оформлення посилань дотримана частково; 0 – використано матеріали лише навчальних підручників та посібників (до 15 джерел), етика посилань не дотримана.	5 балів
8	Відповідність технічного оформлення курсової роботи встановленим вимогам (обсяг роботи; мова викладення матеріалу, культура мови і письма, акуратність; параметри сторінки; правильність оформлення титульного аркуша; дотримання терміну подання курсової роботи на реєстрацію та рецензування)	10 – курсова робота оформлена з дотриманням встановлених вимог; 9-1 – курсова робота частково оформлена з дотриманням встановлених вимог; 0 – курсова робота оформлена з суттєвими порушеннями встановлених вимог.	10 балів
Усього			60
Підсумковий контроль /Захист курсової роботи			
1	Уміння розкривати в усній доповіді зміст розглянутих у курсовій роботі положень (використання презентаційних матеріалів)	Максимальна оцінка, яку студент може отримати за уміння розкривати в усній доповіді зміст розглянутих у курсовій роботі положень, складає 20 балів: 20 – здобувач чітко та правильно розкриває в усній доповіді зміст розглянутих у курсовій роботі положень, виклад матеріалу доповіді логічний, доказовий, висновки і узагальнення точні, загальні та спеціальні вміння та навички сформовані і засвоєні; 19-10 – здобувач допускає плутанину при розкритті в усній доповіді основних положень курсової роботи, не може чітко сформулювати основні результати дослідження; спостерігаються значні прогалини у знаннях; визначення понять нечіткі, неточні, загальні та спеціальні вміння та навички сформовані недостатньо, висновки і узагальнення аргументовані слабо, у них наявні помилки, що прослідковується в доповіді здобувача, знання студента фрагментарні, неповні; спостерігається невміння працювати з	20 балів

Продовження табл. 2

1	2	3	4
		документами; 9-1 – здобувач допускає помилки при розкритті в усній доповіді основних положень курсової роботи, не знає теоретичний матеріал, загальні та спеціальні вміння та навички не сформовані, якість доповіді є низькою; 0 – здобувач неспроможний чітко та правильно розкрити в усній доповіді зміст розглянутих у курсовій роботі положень.	
2	Компетентність у відповідях на запитання під час захисту курсової роботи	Максимальна оцінка, яку студент може отримати за відповіді на запитання під час захисту курсової роботи, складає 20 балів: 20 – відповідь здобувача на поставлені питання повна, розуміння матеріалу глибоке, обґрунтовує відповідь з посиланням на навчальні видання, нормативні акти; 19-10 – студент відповідав на питання членів комісії невпевнено, допускався помилок, збивався, надає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на поставлені запитання; 9-1 – студент частково відповідав на питання членів комісії, допускався помилок; 0 – здобувач неспроможний надати відповіді на поставлені запитання членів комісії.	20 балів
Усього			40

Студентам, які отримали незадовільну оцінку, видається інше завдання і їм встановлюється новий термін виконання та захисту роботи.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Запорізького національного університету здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість (в тому числі виконання курсової роботи) мають право на повторне вивчення навчальних дисциплін та повторне навчання. Процедуру повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання студентами Запорізького національного університету регулює Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у Запорізькому національному університеті [9]. Якщо після проходження повторного вивчення навчальної дисципліни (в тому числі виконання курсової роботи) студент не проходить підсумковий контроль, в тому числі і перед комісією, йому надається право на проходження повторного вивчення навчальної дисципліни (в тому числі виконання курсової роботи) [11].

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. [На заміну ДСТУ 3008–95; чинний від 2017–07–01]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 26 с. (Інформація та документація).
2. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582–97; чинний від 2013–08–22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
3. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016–07–01]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с. (Інформація та документація).
4. Кодекс академічної доброчесності Запорізького національного університету : Затверджено Вченою радою Запорізького національного університету від 30.10.2018 р. протокол №2 із змінами та доповненнями. Дата оновлення: 07.09.2021. URL: https://www.znu.edu.ua/docs/kodeks_akadem_chnoyi_dobrochesnost_.pdf.
5. Методичні рекомендації до написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит» / уклад. : А. В. Череп, А. П. Кущик, І. О. Щебликіна, А. В. Горбунова. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 65 с.
6. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / за ред. В. П. Горина. Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В., 2023. 170 с.
7. Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» від 2024 р. URL: <https://www.znu.edu.ua/ukr/pk/4362/bakalavr/12379>.
8. Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання у Запорізькому національному університеті : Затверджено Вченою радою Запорізького національного університету від 29.09.2020 р. протокол №2. URL: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_pro_organ_zats_yu_op_na_zasadakh_dist_navch.pdf.
9. Положення про організацію освітнього процесу у Запорізькому

національному університеті: Затверджено Вченою радою Запорізького національного університету від 29.09.2015 р. протокол №3 із змінами та доповненнями. Дата оновлення: 01.07.2024. URL: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/3647.ukr.html.

10. Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів Запорізького національного університету: Затверджено Вченою радою Запорізького національного університету від 27.09.2019 р. протокол №2. URL: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/polozhennya_pro_organ__zats__yu_ta_metodiku_provedennya_potochnogo_ta_p__dsumkovogo_semestrovogo_kontrolyu_navchannya_student__v_znu.pdf.

11. Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у Запорізькому національному університеті: Затверджено Вченою радою Запорізького національного університету від 23.05.2019 р. протокол №9 URL: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/polozhennya_pro_poryadok_povtornogo_vivchennya_navchal__nikh_distsipl__n_ta_povtornogo_navchannya_u_znu.pdf.

12. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII. Дата оновлення: 31.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

13. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 24.05.2019 р. № 729. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/072-finansi-bankivska-sprava-ta-strakhuvannya-bakalavr.pdf>.

14. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. №2145-VIII. Дата оновлення: 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

15. Самсонов В. В., Сільвестров А. М., Тачиніна О. М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: навч. посіб. Київ: НУХТ, 2022. 385 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
2. Економіка і бізнес : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
3. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. Л. Л. Ковальської, І. В. Кривов'язюка. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
4. Іванчук Н. В. Звітність підприємств : навч. посіб. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.
5. Кузенко Т. Б., Сабліна Н. В. Фінансова безпека підприємства : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 123 с.
6. Лисак О. І., Андрєєва Л. О., Болтянська Л. О. Економіка підприємства : навч. посіб. Мелітополь : Люкс, 2020. 272 с.
7. Марусяк Н. Л. Фінанси підприємств : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 176 с.
8. Приймак С. В. Фінансовий аналіз. Практикум : навч. посіб. Львів, 2021. 264 с.
9. Ситник Н. С., Смолінська С. Д., Ясіновська І. Ф. Фінанси підприємств : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. 402 с.
10. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. 2-ге вид., змінене і допов. Полтава : Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с.
11. Тютюнник Ю. М. Аналіз діяльності підприємств, фінансово-кредитних та бюджетних установ : навч.-метод. посіб. для практичних занять і самостійної роботи. 2-ге видання (для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання ступеня вищої освіти магістр освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»). Полтава : ПДАА, 2019. 83 с.
12. Фінанси підприємств : навч. посіб. / за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.
13. Фінанси підприємств : навч. посіб. / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
14. Фінанси підприємств : підручник / ред. В. В. Сокурєнка. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с.
15. Череп А. В., Герасимова В. О. Економіка підприємств : навч. посіб. для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра освітньо-професійних програм «Фінанси і кредит», «Економічна кібернетика», «Міжнародна економіка», «Управління персоналом та економіка праці», «Облік і аудит», «Маркетинг». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2021. 155 с.

Додаткова

1. Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. Г. Фінанси страхових організацій : навч. посіб. Дніпро : Пороги, 2019. 198 с.
2. Гаєвська Л. М., Марченко О. І. Підприємницька діяльність : підручник. Ірпінь : Ун-т ДФС Україна, 2019. 499 с.
3. Жигалкевич Ж. М., Кам'янська О. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент». Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.
4. Журавльова І. В. Фінанси підприємств : методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньої програми «Фінанси і кредит» першого (бакалаврського) рівня. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 93 с.
5. Марусяк Н. Л., Марич М. Г. Фінанси підприємств : метод. вказ. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 72 с.
6. Огренич Ю. Особливості фінансового забезпечення підприємств в умовах воєнного стану. *Синергетичні драйвери розвитку обліку, податкового аудиту та бізнес-аналітики* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Ірпінь, 28 квіт. 2023 р. Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. С. 551–554. URL: <https://drive.google.com/file/d/1Z5D9I6LfAtajVXod80OCnuAFqpfhOP8R/view> (дата звернення: 08.06.2023).
7. Огренич Ю. Стимулювання збуту продукції, надання послуг як передумова підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств. *Сучасні проблеми розвитку фінансових систем* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 25 трав. 2023 р. Черкаси : Черкаський державний технологічний університет, 2023. С. 110–114. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/handle/ChSTU/4394> (дата звернення: 25.05.2023).
8. Огренич Ю. О. Фінанси підприємств : методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2023. 162 с.
9. Огренич Ю. О., Гриценко О. Ю. Оцінка фінансового стану промислових підприємств та передумови здійснення антикризового управління. *Причорноморські економічні студії: науковий журнал*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 68. С. 42–50.
10. Огренич Ю. О., Діброва В. О. Логістична діяльність підприємств в умовах невизначеності: особливості, проблеми, напрямки вдосконалення. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету: збірник наукових праць. Серія: Економіка і менеджмент*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика»,

2023. Вип. 55. С. 20–28.

11. Огренич Ю. О., Кармазіна В. С. Роль технологічних та індустріальних парків у забезпеченні інноваційної діяльності підприємств і залученні інвестицій в економіку України. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка: Науковий журнал*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 16. С. 147–158.

12. Огренич Ю. О., Кравченко Д. С. Значення фінансової стабільності для інноваційного розвитку підприємств в умовах цифровізації економіки. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Т. 28. Вип. 4 (98). С. 12–20.

13. Огренич Ю. О., Сопіна А. Є. Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємств в Україні: стан, проблеми, перспективи розвитку. *Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Житомир, 01 лют. 2023 р. Житомир : Поліський національний університет, 2023. С. 257-261.

14. Огренич Ю. О., Турубарова Я. О. Ліквідність як складник оцінки фінансового стану підприємства «АТ «Харківобленерго». *Бізнес-навігатор: науково-виробничий журнал*. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 6 (67). С. 100–105.

15. Огренич Ю. О., Хапрова Д. В. Сучасний стан та перспективи використання цифрових технологій в діяльності підприємств України в умовах цифровізації економіки. *European Scientific e-Journal (Чехія, Острава)*. Ostrava : Tuculart Edition, 2022. ISSUE 3 (18). The Second Special Humanitarian Issue of Ukrainian Scientists. Р. 67–77. URL: <http://tuculart.eu/ftpgetfile.php?id=323>.

16. Череп А. В., Череп О. Г., Огренич Ю. О. Удосконалення науково-методичного підходу до оцінки впливу факторів на використання механізму формування стратегії антикризового управління операційною діяльністю промислових підприємств у кризових умовах (Improving the scientific and methodical approach to assessing the impact of factors on the use of the mechanism for forming a strategy for anti-crisis management of operational activities of industrial enterprises in crisis conditions). *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики (Financial and credit activity-problems of theory and practice)*. 2022. № 1 (42). С. 134–144.

17. Череп А. В., Швець Ю. О. Методика аналізу формування та використання фінансових ресурсів підприємств машинобудування : монографія. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2013. 258 с.

18. Череп А. В., Швець Ю. О. Фінансовий стан та вдосконалення управління діяльністю підприємств машинобудування в умовах кризи. *Slovak international scientific journal*. Bratislava, Slovakia : Slovak international scientific journal, 2020. №38. VOL. 2. С. 35–41.

19. Швець Ю. О. Використання антикризових стратегій як спосіб

покращення ефективності діяльності вітчизняних промислових підприємств. *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal)*. Warszawa, Polska, 2019. №1(41). Czesc 4. С. 58–62.

20. Швець Ю. О. Прогнозування показників фінансового стану як елемент управління операційною діяльністю підприємств машинобудування у кризових умовах. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету: збірник наукових праць. Серія: «Економіка і менеджмент»*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 42. С. 89–94.

21. Швець Ю. О. Формування стратегії антикризового управління операційною діяльністю промислових підприємств : монографія. Запоріжжя : видавець ФОП Мокшанов В.В., 2020. 591 с.

22. Швець Ю. О., Євлямп'єва А. Ю. Антикризове управління у забезпеченні фінансової стійкості підприємств. *Економіка сьогодення: актуальні питання та інноваційні аспекти*: матеріали IV Міжнар. наук.–практ. конф., м. Запоріжжя, 28 листоп. 2020 р. Запоріжжя : ГО «СІЕУ», 2020. С. 103–106.

23. Швець Ю. О., Кузнецова А. В. Особливості управління структурою капіталу промислового підприємства в умовах кризи. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2019. Вип. 35. С. 77–81.

24. Шевченко Н. В., Мельник С. І. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. у схемах і таблицях. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 224 с.

25. Block S. B., Hirt G. A., Danielsen B. R. Foundations of financial management : 18th ed. New York : McGraw Hill, 2023. 769 p.

26. Cherep A., Adamenko M., Cherep O., Dashko I., Korolenko R., Kornukh O. The Influence of the Innovation Potential of Personnel on Strengthening Economic Security of Ukrainian Enterprises in the Post-War Period. *WSEAS TRANSACTIONS ON BUSINESS AND ECONOMICS*. 2023. Volume 20. P. 70–79. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgglefindmkaj/https://wseas.com/journals/bae/2023/a165107-1792.pdf>.

27. Cherep A., Dashko I., Ohrenych Yu. Theoretical and methodological bases of formation of the concept of ensuring socio-economic security of enterprises in the context of digitalisation of business processes. *Baltic Journal of Economic Studies*. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2024. Vol. 10, No. 1. P. 237–246.

28. Cherep A., Gerasymova V., Gorbunova A., Shcheblykina I. Features of introducing budgeting for different models of innovation processes: a framework review. *Problems and Perspectives in Management*, 2020. Volume 18, Issue 3. P. 338–349.

29. Cherep O., Cherep A., Ohrenych Yu., Helman V., Gorbunova A.

Improvement of the management mechanism of the strategy of innovative activities of enterprises. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: збірник наукових праць (Financial and credit activity: problems of theory and practice: publication of scientific papers)*. 2024. Vol. 1 (54). P. 471–484.

30. Dahlquist J., Knight R. Principles of finance. Houston : OpenStax, 2022. 629 p.

31. Gaspareto M., Henriqson É. Business Model Analysis from the Activity System Perspective: A Design Science Research. *Brazilian Administration Review*. 2020. Vol. 17, no. 1. URL: <https://www.redalyc.org/journal/841/84163124005/html/>.

32. Hainan Wang, Fengshuo Liu Digital finance and enterprise innovation efficiency: Evidence from China. *Finance Research Letters*. 2024. Vol. 59. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1544612323010814>.

33. Janoskova K., Kral P. Analysis of enterprises with innovation activity with emphasis on enterprise size. *The 20th International Scientific Conference Globalization and its Socio-Economic Consequences 2020*. 2021. Vol. 92. URL: https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/abs/2021/03/shsconf_glob20_04010/shsconf_glob20_04010.html.

34. Li C. M., Wang Y. L., Zhou Z. H., Wang Z. Y., Mardani A. Digital finance and enterprise financing constraints: Structural characteristics and mechanism identification. *Journal of Business Research*. 2023. Vol. 165. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0148296323004320>.

35. Liñares-Zegarra J. M., Wilson J. O. S. Access to finance for UK social enterprises. *The European Journal of Finance*. 2024. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1351847X.2024.2332712>.

36. Maucuer R., Renaud A. Business model research: A bibliometric analysis of origins and trends. *M@n@gement*. 2019. Vol. 22(2). P. 176–215. URL: <https://www.cairn.info/revue-management-2019-2-page-176.htm?ref=doi>.

37. Murray T. Business finance : lecture notes. Virginia Military Institute, 2022. 104 p.

38. Ohrenych Y., Kairachka N. Peculiarities of financing the economic activity of Ukrainian enterprises in today's conditions. *Економіка і регіон: науковий журнал*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. №. 3 (86). С. 32–39.

39. Pasternak-Malicka M., Ostrowska-Dankiewicz A., Dankiewicz R. Bankruptcy – an assessment of the phenomenon in the small and medium-sized enterprise sector - case of Poland. *Polish Journal of Management Studies*. 2021. Vol. 24 (1). P. 250–267. URL: <https://pjms.zim.pcz.pl/resources/html/article/details?id=226913&language=en>.

40. Shvets Y.O. Estimation of profitability of operating activity in industrial enterprises of Ukraine in the conditions of external environmental. *Вісник*

Запорізького національного університету : Збірник наукових праць. Економічні науки. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2019. № 3 (43). С. 41–48.

41. Tkachenko S., Ohrenych Yu., Kairachka N. Digitalization of business processes as a tool to prevent bankruptcy in enterprises in the conditions of variability of the market environment. *Економіка і регіон: науковий журнал (Economics and region)*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Vol. 1 (92). P. 183–194.

42. Zhiwei Li, Jinlong Chen Supplier innovativeness, supplier relationships, and enterprises' finance constraints. *Managerial and Decision Economics*. 2024. Vol. 45(2). P. 652–663. URL: <https://ideas.repec.org/a/wly/mgtdec/v45y2024i2p652-663.html>.

Законодавчі та нормативні акти

1. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ, МСФЗ для МСП, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ, ПКТ) від 12.03.2013 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text.

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1). Подання фінансової звітності від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text.

3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 27 (МСБО 27). Консолідована та окрема фінансова звітність від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_045#n2.

4. Про затвердження Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування : Наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2012 р. № 44. Дата оновлення: 21.03.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12#Text>.

5. Про затвердження методики проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій : Наказ від 27.06.1997 р. №81. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97#Text>.

6. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. р. № 73. Дата оновлення: 03.01.2024. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

7. Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації : Наказ Міністерства фінансів України від 26.01.2001 р. № 49/121. Дата оновлення: 19.02.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01#Text>.

8. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII. Дата оновлення: 08.03.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>.

9. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14.12.2021 р. № 1953-IX. Дата оновлення: 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>.

10. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. Дата оновлення: 10.10.2022. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.

11. Про заставу : Закон України від 02.10.1992 р. № 2654-XII. Дата оновлення: 24.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text>.

12. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР. Дата оновлення: 24.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

13. Кодекс законів про працю України від 23.07.1996 р. № 322-08. Дата оновлення: 31.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.

14. Про лізинг : Закон України від 23.03.1998 р. № 01-8/104. Дата оновлення: 02.10.2001. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_104800-98#Text.

15. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. Дата оновлення: 01.01.2025. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

16. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Дата оновлення: 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.

17. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

18. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. Дата оновлення: 04.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>.

19. Про фінансовий лізинг : Закон України від 04.02.2021 р. № 1201-IX. Дата оновлення: 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>.

20. Про платіжні послуги : Закон України від 30.06.2021 р. № 1591-IX. Дата оновлення: 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>.

Інформаційні джерела

1. Аналітика. Центр розвитку інновацій (ЦРІ). URL: <https://cid.center/category/analytics/>.

2. Діяльність. Плани та звіти роботи. Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua/plani-ta-zviti-roboti>.

3. Діяльність. Показники роботи. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/>.
4. Діяльність. Результати діяльності. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/rezalt/>.
5. Діяльність. Статистика та реєстри. Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri>.
6. Дослідження. Економіка. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/ekonomika>.
7. Річні звіти. Рахункова палата України. URL: <https://rp.gov.ua/Activity/Reports/>.
8. Статистика. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic>.
9. Статистична інформація. Головне управління статистики у Запорізькій області. URL: <https://www.zp.ukrstat.gov.ua/index.php/statystychna-informatsiia>.
10. Статистична інформація. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
11. Clarity Project. URL: <https://clarity-project.info/>.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Орієнтовна тематика курсових робіт з дисципліни «Фінанси підприємств»

1. Амортизаційна політика підприємства та її вплив на формування фінансових ресурсів.
2. Аналіз ефективності використання оборотних коштів підприємств.
3. Аналіз рівня фінансового розвитку підприємства.
4. Аналіз стану основних засобів суб'єкта господарювання.
5. Аналіз фінансового стану підприємства та його покращення шляхом реорганізації.
6. Аналіз формування фінансових результатів комерційного банку.
7. Аналітичне забезпечення проведення фінансової санації на підприємстві.
8. Банківське кредитування підприємств.
9. Безготівкові розрахунки підприємств.
10. Бюджетування та контролінг на підприємстві.
11. Бюджетування як технологія поточного управління фінансами підприємств.
12. Власний капітал: оцінка та джерела фінансування.
13. Власні фінансові ресурси підприємства, їх склад і структура.
14. Власні фінансові ресурси як джерело фінансування капітальних вкладень.
15. Вплив власного та позикового капіталу на фінансово-господарську діяльність підприємства.
16. Вплив грошових надходжень на фінансовий стан підприємства.
17. Вплив ефективності використання оборотного капіталу на фінансовий стан підприємства.
18. Дивідендна політика акціонерних товариств та її вплив на формування ринкової вартості.
19. Діджиталізація як інструмент забезпечення економічної безпеки підприємства.
20. Економічна безпека підприємства як передумова запобігання банкрутства.
21. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства.
22. Ефективність фінансового планування суб'єктів господарювання.

23. Зміст і порядок складання оперативного, поточного та перспективного фінансового планування підприємства.
24. Зовнішні та внутрішні джерела санації підприємств.
25. Інвестиційна діяльність підприємства: оптимізація джерел фінансування та механізм управління.
26. Інвестиційна привабливість підприємства та система її оцінки.
27. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства.
28. Інформаційне забезпечення планування діяльності підприємства.
29. Інформаційні джерела оцінки фінансового стану підприємства.
30. Комплексний аналіз фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання.
31. Короткострокове кредитування господарської діяльності підприємств.
32. Кредит як джерело фінансування підприємств.
33. Кредитоспроможність підприємств та порядок її оцінки інвесторами.
34. Кредитування фінансово-господарської діяльності підприємства.
35. Кредитування як інструмент регулювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
36. Лізингове кредитування підприємств.
37. Методичні підходи до інтегрованої оцінки фінансового стану підприємства.
38. Механізм діагностики фінансової діяльності підприємства для вибору стратегії розвитку.
39. Моделі прогнозування ймовірності банкрутства підприємств.
40. Небанківське кредитування підприємства.
41. Оборотні кошти підприємств та джерела їх формування.
42. Оподаткування підприємства та шляхи його оптимізації.
43. Оптимізація грошових потоків підприємства.
44. Організація фінансів підприємницьких структур.
45. Основні інструменти внутрішнього та зовнішнього фінансового оздоровлення підприємства.
46. Особливості аналізу фінансової звітності суб'єктів господарювання.
47. Особливості використання факторингу у процесі кредитування підприємств.
48. Особливості обчислення та сплати податку на додану вартість.

49. Особливості оподаткування прибутку підприємств в Україні.
50. Особливості організації фінансів підприємств державної форми власності.
51. Особливості організації фінансів підприємств комунальної власності.
52. Особливості фінансової діяльності акціонерних товариств.
53. Особливості формування і напрямки використання окремих видів власних фінансових ресурсів.
54. Особливості формування і напрямки використання окремих видів позикових фінансових ресурсів.
55. Оцінка ділової активності підприємства.
56. Оцінка ймовірності банкрутства та вибір форм фінансової санації.
57. Оцінка ліквідності і платоспроможності підприємства.
58. Оцінка та напрями вдосконалення платоспроможності підприємства.
59. Оцінка фінансового стану як передумова ефективного управління підприємством.
60. Оцінка фінансової стійкості підприємства.
61. Планування грошових потоків підприємства.
62. Планування та прогнозування потреби підприємства в оборотних коштах.
63. Планування фінансового оздоровлення підприємства.
64. Позикові фінансові ресурси підприємства, їх склад і структура.
65. Позикові фінансові ресурси, основні джерела їх залучення.
66. Показники ефективності капітальних вкладень та методи їх визначення.
67. Прибуток підприємницьких структур, його формування та використання.
68. Прогнозування ймовірності банкрутства підприємства.
69. Прогнозування фінансових інвестицій на підприємстві.
70. Реальні інвестиції підприємства та джерела їх фінансування.
71. Реорганізація підприємств, спрямована на їх укрупнення.
72. Розрахунки підприємства з покупцями і замовниками.
73. Розрахунки підприємства з постачальниками і підрядниками.
74. Роль структури капіталу в забезпеченні ефективної фінансової діяльності й фінансової рівноваги підприємства.
75. Санація підприємства як інструмент протидії банкрутству.

76. Симптоми й чинники фінансової кризи на підприємстві.
77. Система оподаткування підприємств.
78. Система оцінки ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств.
79. Система фінансової оцінки інвестиційної привабливості підприємства.
80. Склад і структура оборотних коштів підприємств.
81. Стратегічне фінансове планування як засіб запобіганню банкрутства підприємств.
82. Стратегія диверсифікації інвестиційної діяльності підприємства.
83. Стратегія управління оборотними коштами підприємства на сучасному етапі.
84. Стратегія фінансового розвитку підприємства, її складові.
85. Стратегія цифровізації бізнес-процесів на підприємстві.
86. Структура капіталу та її вплив на фінансову стійкість підприємства.
87. Удосконалення системи фінансового прогнозування суб'єктів господарювання.
88. Управління кредитоспроможністю підприємств.
89. Управління оборотними активами підприємства.
90. Управління оборотними коштами підприємства та напрями їх удосконалення.
91. Управління основними засобами підприємства.
92. Управління ризиком втрати фінансової стійкості підприємства.
93. Управління фінансовим розвитком підприємства.
94. Управління фінансовими потоками компанії.
95. Фінанси корпорацій (акціонерних товариств) в активізації економічного розвитку держави.
96. Фінансова діагностика відновлення платоспроможності підприємства.
97. Фінансова діяльність підприємницьких структур.
98. Фінансова стійкість підприємств: сутність і методи оцінки.
99. Фінансова стійкість підприємства: оцінка та управління.
100. Фінансова стратегія підприємства.
101. Фінансова стратегія розвитку підприємства.
102. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів на підприємстві та шляхи його вдосконалення.
103. Фінансове забезпечення малих підприємств.

104. Фінансове забезпечення санації підприємств.
105. Фінансове оздоровлення корпорації на основі впровадження реінжинірингу.
106. Фінансове планування і прогнозування діяльності суб'єкта підприємництва.
107. Фінансовий контролінг у системі стратегічного фінансового планування.
108. Фінансовий план як розділ бізнес-плану підприємства.
109. Фінансовий потенціал розвитку підприємства та його оцінка.
110. Фінансові аспекти формування і використання основних засобів та інших необоротних активів.
111. Фінансові інвестиції та їх вплив на діяльність підприємства.
112. Фінансові ресурси підприємств: порядок формування та ефективність використання.
113. Фінансові ресурси підприємства та оцінка їх використання.
114. Фінансові ресурси суб'єкта підприємництва: оцінка та управління.
115. Фінансові ризики суб'єктів господарювання.
116. Фінансування витрат підприємства.
117. Формування витрат підприємства.
118. Формування та розподіл прибутку підприємства.
119. Формування фінансової стратегії корпорації.
120. Характеристика зовнішніх джерел формування власних фінансових ресурсів
121. Характеристика окремих видів позикових фінансових ресурсів підприємства.
122. Характеристика основних джерел фінансової санації підприємств.
123. Цифровізація бізнес-процесів як інструмент запобігання банкрутства на підприємстві.
124. Цифровізація бізнес-процесів як інструмент покращення фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ДОДАТОК Б
Зразок оформлення титульного аркуша
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Курсова робота з дисципліни «Фінанси підприємств»
на тему Фінансове оздоровлення підприємства на засадах антикризового
управління

Виконав: студент (ка) _____ курсу, групи _____
спеціальності _____
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійної програми _____
(назва освітньо-професійної програми)

(підпис) (ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Керівник _____
(посада, вчене звання, науковий ступінь, ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Національна шкала _____

Кількість балів _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії:

_____ (підпис)	_____ (ім'я та ПРІЗВИЩЕ керівника)
_____ (підпис)	_____ (ім'я та ПРІЗВИЩЕ члена комісії)
_____ (підпис)	_____ (ім'я та ПРІЗВИЩЕ члена комісії)

Запоріжжя
202_

ДОДАТОК В

Зразок оформлення бланку завдання на курсову роботу студента та календарного плану (графіку написання) курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічний

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітня програма Фінанси і кредит

Дисципліна Фінанси підприємств

Курс 3 група 6.0722-фк семестр 5

З А В Д А Н Н Я НА КУРСОВУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ (СТУДЕНТОВІ)

Аношіна Софія Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Цифровізація бізнес-процесів як інструмент запобіганню банкрутства на підприємстві»

керівник роботи: Огренич Юлія Олександрівна, д.е.н., професор

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

2. Строк подання студентом курсової роботи: 06 грудня 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: дані фінансової звітності ТДВ «Яготинський маслозавод», Державної служби статистики України, а також монографічні дослідження та наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів.

4. Зміст основної частини (перелік питань, які потрібно розробити): розглянути теоретичні основи банкрутства на підприємстві, сутність та роль антикризового управління підприємством; проаналізувати фінансовий стан підприємства; здійснити оцінку ймовірності банкрутства ТДВ «Яготинський маслозавод»; визначити можливості здійснення антикризового управління підприємством, шляхи попередження банкрутства та фінансового оздоровлення.

5. Перелік графічного матеріалу: курсова робота містить 7 рис., 10 табл. і 5 формул.

6. Дата видачі завдання: 12 вересня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН (ГРАФІК НАПИСАННЯ) КУРСОВОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва етапів курсової роботи	Строк виконання етапів курсової роботи	Примітка
1	2	3	4
1	Погодження плану курсової роботи	Тиждень 1-2	виконано
2	Збір матеріалів для написання роботи	Тиждень 1-3	виконано
3	Виконання вступу	Тиждень 4	виконано
4	Робота над першим розділом	Тиждень 5-6	виконано
5	Робота над другим розділом	Тиждень 7-9	виконано
6	Робота над третім розділом	Тиждень 10-11	виконано
7	Формулювання висновків	Тиждень 11	виконано
8	Оформлення курсової роботи	Тиждень 12	виконано
9	Подання курсової роботи на кафедру	Тиждень 13	виконано
10	Отримання рецензії на роботу від наукового керівника	Тиждень 14	виконано

Студент _____
(підпис)

С. С. Аношіна
(ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____
(підпис)

Ю. О. Огренич
(ініціали та прізвище)

“ _____ ” _____ 20__ р.

ДОДАТОК Д

Зразок оформлення реферату на курсову роботу

РЕФЕРАТ

Курсова робота: 60 с., 12 рис., 7 табл., 35 джерел, 6 додатків.

Об'єктом дослідження є процес фінансового оздоровлення підприємства на засадах антикризового управління.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і прикладних аспектів фінансового оздоровлення підприємства на засадах антикризового управління.

Метою курсової роботи є розвиток теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо фінансового оздоровлення підприємства на засадах антикризового управління в умовах цифрової трансформації.

Методи дослідження: синтезу; аналізу; логічного узагальнення; порівняння; фінансово-економічного та статистичного аналізу; економіко-математичного моделювання та ін.

Отримані результати та їх новизна: удосконалено науково-методичний підхід оцінки фінансового стану підприємства, сформовано шляхи попередження банкрутства та фінансового оздоровлення; удосконалено систему здійснення антикризового управління підприємством.

Результати дослідження можуть бути застосовані підприємствами, зокрема, науково-методичний підхід оцінки фінансового стану підприємства, система здійснення антикризового управління підприємством.

БАНКРУТСТВО, АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ, ФІНАНСОВЕ ОЗДОРОВЛЕННЯ, ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ, ПІДПРИЄМСТВО, ЦИФРОВІЗАЦІЯ, ПРОГНОЗ.

ДОДАТОК Е

Зразок оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ БАНКРУТСТВА ТА ЗДІЙСНЕННЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.....	9
1.1 Причини, стан, зміст та види банкрутства на підприємствах	9
1.2 Сутність та принципи здійснення антикризового управління на підприємствах	14
1.3 Основні методи та моделі оцінки ймовірності банкрутства підприємства...	21
2 ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЙМОВІРНОСТІ НАСТАННЯ БАНКРУТСТВА НА ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» .	24
2.1 Організаційно-економічна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод».....	24
2.2 Аналіз фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод»	29
2.3 Оцінка ймовірності банкрутства ТДВ «Яготинський маслозавод».....	34
3 НАПРЯМКИ ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» НА ЗАСАДАХ УДОСКОНАЛЕННЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ	39
3.1 Удосконалення методичного підходу оцінки фінансового стану підприємства	39
3.2 Науково-практичні рекомендації до антикризового управління як передумови запобігання банкрутства на підприємстві	44
3.3 Формування заходів фінансового оздоровлення на підприємстві	47
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54
ДОДАТКИ.....	57

ДОДАТОК Ж

Зразок оформлення вступу курсової роботи

ВСТУП

В умовах змінності факторів ринкового середовища, стрімких процесів цифровізації економіки відбулися фундаментальні зрушення у принципах та особливостях роботи підприємств. У зв'язку з виникненням непередбачуваних негативних процесів відбулися загострення у соціальній, політичній, економічній сферах, що вплинуло на економічну ситуацію в Україні та обумовило погіршення фінансово-економічної діяльності підприємств, тобто втрата платоспроможності та фінансової стійкості, що в подальшому спричинило ситуацію банкрутства на багатьох підприємствах. Як наслідок, сьогодні підприємства жорстко відчують дефіцит фінансових ресурсів та потребу у здійсненні комплексу заходів з метою фінансового оздоровлення. Тому важливе значення має здійснення антикризового управління, проведення цифровізації бізнес-процесів підприємства, що забезпечить запобігання ймовірного настання банкрутства, відновлення роботи та стабілізацію фінансового становища.

Розгляд проблем попередження та подолання ситуації банкрутства на підприємстві відображено у працях вітчизняних та зарубіжних учених-економістів, а саме: Ю. М. Великий, Д. М. ДеПамфіліс, Л. І. Іщук, І. В. Олександренко, Б. Прусак, В. І. Рудика, А. В. Череп. Питанням антикризового управління присвячені праці вітчизняних науковців: І. О. Ахновська, В. В. Іванюк, Л. М. Киш, М. К. Курганська, Ю. О. Терлецька, М. О. Ткаченко, Ю. О. Огренич. Проведений аналіз праць вітчизняних та іноземних науковців дозволяє відзначити, що тема здійснення фінансового оздоровлення підприємства на засадах антикризового управління, попередження його банкрутства є актуальною, адже дозволить підприємствам відновити роботу, попередити кризовий стан.

Незважаючи на значний внесок науковців у досліджене питання,

недостатньо розкритими залишаються аспекти впровадження дієвих інструментів попередження, подолання банкрутства, здійснення антикризового управління в умовах цифровізації бізнес-процесів, що в майбутньому може поліпшити фінансовий стан підприємства. Тому важливим питанням є прогнозування настання банкрутства, впровадження технологій модернізації виробничого процесу, формування заходів фінансового оздоровлення та врахування досвіду іноземних підприємств.

Мета і завдання дослідження. Метою курсової роботи є розвиток теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо фінансового оздоровлення підприємства на засадах антикризового управління в умовах цифрової трансформації.

Виходячи з цієї мети, були розроблені такі основні задачі дослідження:

- розглянуто теоретичні основи банкрутства на підприємстві;
- проаналізовано сутність та роль антикризового управління підприємством;
- досліджено фінансовий стан підприємства;
- проведено оцінку ймовірності банкрутства підприємства;
- удосконалено науково-методичний підхід оцінки фінансового стану підприємства;
- систематизовано проблеми та виявлено можливості здійснення антикризового управління підприємством;
- сформовано шляхи попередження банкрутства та фінансового оздоровлення підприємства.

Об'єктом дослідження є процес фінансового оздоровлення підприємства на засадах антикризового управління.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і прикладних аспектів фінансового оздоровлення підприємства на засадах антикризового управління.

Методи дослідження. Теоретичною та методичною основою дослідження є законодавчі та нормативні акти, наукові праці вітчизняних і зарубіжних

вчених з питань оцінки ймовірності банкрутства, антикризового управління.

Із спеціальних методів дослідження в роботі використано: синтез; аналіз; логічного узагальнення; порівняння; фінансово-економічного та статистичного аналізу; економіко-математичного моделювання; графічний.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, фахова література, матеріали наукових конференцій та періодичних видань, статистичні дані ТДВ «Яготинський маслозавод», результати власних досліджень та проведеного аналізу.

Наукова новизна отриманих результатів визначається такими основними положеннями:

- удосконалено науково-методичний підхід оцінки фінансового стану підприємства, що ґрунтується на інтегральній оцінці фінансового стану та дозволяє здійснити комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності, виявити слабкі місця, ознаки кризового стану, що дозволило сформулювати шляхи попередження банкрутства та фінансового оздоровлення підприємства;

- дістала подальшого розвитку система здійснення антикризового управління підприємством, яка включає набір етапів та її використання створює передумови для забезпечення стабільного, динамічного та стійкого розвитку підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що отримані в процесі дослідження результати й розроблені рекомендації можуть бути використані в роботі підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод», що дозволить уникнути ситуацію банкрутства, підвищити показники фінансово-господарської діяльності.

ДОДАТОК И

Зразок основної частини курсової роботи (оформлення розділу та підрозділу роботи)

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ БАНКРУТСТВА ТА ЗДІЙСНЕННЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

1.1 Причини, стан, зміст та види банкрутства на підприємствах

Розвиток держави передбачає наявність як стабільних часів, так і кризових років. Чинники внутрішнього та зовнішнього середовища обумовлюють виникнення загроз, кризових ситуацій, що спричиняє настання ситуації банкрутства підприємств. Тому виникає потреба своєчасного попередження та виявлення ознак кризи, які можуть спричинити банкрутство підприємства. Саме дієвий механізм виявлення фінансових криз надає можливість вчасно діагностувати грошову неспроможність підприємств забезпечувати власну діяльність та розробити об'єктивні заходи їх подолання. Отже, важливим питанням є дослідження причин виникнення банкрутства вітчизняних підприємств на поточний період.

.....

Таким чином, за результатами дослідження причин, стану та видів банкрутства встановлено, що банкрутство є процесом позбавлення можливості підприємства вчасно відповідати за власними зобов'язаннями перед кредиторами, що супроводжується поступовою втратою грошових коштів на виробничу, торгівельну, інноваційну, збутову діяльність. Все це підтверджує необхідність модернізації виробничих потужностей та впровадження дієвих інструментів антикризового управління на підприємствах.

ДОДАТОК К

Зразок оформлення висновків курсової роботи

ВИСНОВКИ

У курсовій роботі наведено теоретичне узагальнення та вирішення завдання, яке полягає у розвитку теоретико-методичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо фінансового оздоровлення підприємства на засадах антикризового управління в умовах цифрової трансформації, негативного впливу факторів ринкового середовища, виникнення загроз та ризиків. Загальні висновки, одержані в результаті дослідження, зводяться до наступного.

Встановлено, що під банкрутством розуміють визнану господарським судом нездатність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури або процедури погашення боргів боржника. Розглянуто особливості процесу банкрутства, яке запроваджується в разі виявлення неплатоспроможності на підприємстві. Проаналізовано різновиди моделей прогнозування ймовірності настання банкрутства та розглянуто зарубіжний досвід проведення процедури банкрутства для підприємств.

Визначено, що антикризове управління підприємством містить набір заходів, які направлені на діагностику, попередження та подолання криз, загроз, а також усунення їх наслідків. З'ясовано роль антикризового управління підприємством, яка полягає у можливості попередити ситуацію банкрутства, розробити та запровадити заходи відновлення роботи, а також покликана забезпечити зростання показників операційної діяльності та відновлення рівня прибутковості, утримання стабільності фінансово-господарської діяльності.

Досліджено фінансовий стан підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» та встановлено спадну динаміку за показниками платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності впродовж 2024 р.

Встановлено, що за 2024 р. порівняно з попереднім періодом відбулося зниження показників рентабельності продажу на 30%, рентабельності активів на 12%, коефіцієнта абсолютної ліквідності на 23%, коефіцієнта фінансової автономії на 37%, що відображає неефективність використання власного майна, виробничих потужностей, зниження платоспроможності, фінансової стійкості. Виявлено, що протягом 2023 р. підприємство мало передкризовий тип фінансової стійкості та у 2024 р. – нормальний тип, що відображає незначне покращення показників роботи.

Визначено, що впродовж 2024 р. порівняно з попереднім періодом у складі капіталу підприємства переважає позичковий капітал над власним: питома вага позикового капіталу виросла з 56% до 67%. Встановлено, що за 2024 р. кредиторська заборгованість переважає над дебіторською, що підтверджує залежність підприємства від позикових коштів, відсутність фінансової автономії.

Проведено оцінку ймовірності банкрутства підприємства за методиками Е. Альтмана, Дж. Таффлера, Г. Спрінгейта, Р. Ліса, А. Матвійчука, О. Терещенка та виявлено, що ймовірність настання банкрутства є можливою.

Удосконалено науково-методичний підхід оцінки фінансового стану підприємства, що ґрунтується на інтегральній оцінці фінансового стану та дозволяє здійснити комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності, виявити слабкі місця, ознаки кризового стану. За результатами інтегральної оцінки фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод» виявлено, що протягом 2024 р. підприємство характеризується погіршенням фінансового становища та за прогностичними даними на 2025-2026 рр. є ймовірність виникнення передкризового типу фінансової стійкості, існує загроза банкрутства.

За результатами дослідження визначено проблеми підприємства та виявлено можливості здійснення антикризового управління шляхом використання системи здійснення антикризового управління підприємством, яка включає набір етапів та її впровадження створює передумови для

забезпечення стабільного, динамічного та стійкого розвитку підприємства. Дана система адаптована до роботи досліджуваного підприємства, є простою у використанні, що забезпечить стабільність фінансово-господарської діяльності.

Сформовано шляхи попередження банкрутства та фінансового оздоровлення підприємства, а саме: раціональне використання власних фінансових ресурсів; зниження залежності від позикового капіталу; залучення інвестицій; створення відділу антикризового управління; оптимізація витрат; повне використання виробничих потужностей; фінансування програми фінансового оздоровлення; впровадження системи антикризового управління; дослідження факторів, які обумовлюють виникнення кризи; вибір та застосування механізмів фінансового оздоровлення. Надано рекомендації щодо вдосконалення виробничої сфери підприємства шляхом впровадження інноваційних підходів до цифровізації бізнес-процесів на період 2025-2026 рр., що сприятиме розвитку та попередженню ситуації банкрутства.

Практичне використання сформованих пропозицій дозволить попередити ситуацію банкрутства підприємства, здійснити фінансове оздоровлення, що забезпечить відновлення фінансових показників, визначення напрямів розвитку, підвищення конкурентоспроможності.

ДОДАТОК Л

Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Таблиця К.1 – Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
Книги: Один автор	1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 3. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 4. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 5. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 6. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с.
Два автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири та більше авторів	1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.

Продовження таблиці Л.1

1	2
	3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	1. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 2. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 3. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 4. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 5. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 6. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 7. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 8. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 9. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 10. Антологія української літературно-критичної думки першої половини XX століття / упоряд. В. Агєєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.
Автореферати дисертацій	1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.

Продовження таблиці Л.1

1	2
Дисертації	1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.): дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10-22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2022). 5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530-543. 6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136-141. 8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15-16.
Архівні документи	1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8-12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1-3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1-7.
Патенти	1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).

Продовження таблиці Л.1

1	2
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. показч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. показч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. показч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 4. Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с. 5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні показники (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
Частина видання: книги	1. Коломoeць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломoeць. Київ, 2009. С. 195-197. 2. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151-169.
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133-136. 2. Андиперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134-137. 3. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50-53.

Продовження таблиці Л.1

1	2
	4. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали ІІІ регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211-212.
Частина видання: довідкового видання	1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54-55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i> . Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: продовжуваного видання	1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i> . Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36-46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i> . Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153-159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i> . Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212-218. 4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i> . Харків, 2011. Вип. 115. С. 200-206.
Частина видання: періодичного (журналу, газети)	1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i> . 2007. № 4. С. 88-92. 2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i> . 2017. № 5. С. 71-79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i> . 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i> . 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14-15. 5. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe ₂ : ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i> . 2016. Vol. 19, No 1. P. 98-108.
Електронні ресурси	
Книги	Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11. 2017).
Законодавчі документи	1. Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017). 2. Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017).

Продовження таблиці Л.1

1	2
Періодичні видання	1. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf 2. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2022). 3. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6-14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.
Сторінки веб-сайтів	1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2022). 2. Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).

ДОДАТОК М

Зразок оформлення додатку та продовження додатку

ДОДАТОК Б

Таблиця Б – Класифікація за сучасною економічною наукою

Класифікація		Характеристика
І. Залежно від остаточного результату	Інновації продуктів чи послуг	Це підсумок досвіду новітніх способів розв'язання проблематики покупців, що несе користь як покупцям, так і компаніям, які впроваджують інновації.
	Інновація процесу	Гарантування піднесення прибутковості, убавлення розходів, підсилення активності праці та зарплатні робітників.
	Інновація стратегії	Огляд фактичних прийомів галузей, що задовольняють споживчі стандарти, заради прохань нових відвідувачів, удосконалення цінностей виробництва і започаткування новітніх торгів та груп споживачів для компаній.
ІІ. За рівнем ефективності	Істотна новація	Це дозволяє компаніям здійснювати свою місію з приводу розквіту свого бізнесу, підвищення ринкового відсотку, а також скорочення операційних розходів.
	Інновації-прориву	Спонукає значному прибільшенню торгівлі і чистого прибутку.
	Базисні інновації	Трансформують економічні мети та сфери. Так як компанії мають потребу в створенні додаткових робочих просторів, скороченні розходів на базі модерних планів.

Джерело: складено на основі [10, с. 6-7]

ДОДАТОК В

Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2022 рік

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду , тис. грн	На кінець звітного періоду , тис. грн
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	86 689	101 948
первісна вартість	1001	357 915	313 033
накопичена амортизація	1002	271 226	211 085
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 782 972	1 755 082
Основні засоби:	1010	23 895 667	20 763 561
первісна вартість	1011	39 237 613	40 243 974
знос	1012	15 341 946	19 480 413
Інвестиційна нерухомість:	1015	586 227	554 752
первісна вартість	1016	600 421	597 248
знос	1017	14 194	42 496
інші фінансові інвестиції	1035	60	60
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	3 705	3 247
Відстрочені податкові активи	1045	90 903	212 088
Усього за розділом I	1095	26 446 223	23 390 738
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	7 771 596	8 625 581
Виробничі запаси	1101	98 930	130 579
Товари	1104	7 672 665	8 495 002
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 477	1 836
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	213 226	460 855
з бюджетом	1135	60 896	73 339
з нарахованих доходів	1140	451 286	369 331
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 043 345	35 109
Гроші та їх еквіваленти	1165	6 407 400	8 423 611
Готівка	1166	366 310	377 030
Рахунки в банках	1167	6 041 090	8 046 581
Усього за розділом II	1195	15 949 226	17 989 662
Баланс	1300	42 395 449	41 380 400
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду , тис. грн	На кінець звітного періоду , тис. грн

I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	9 930	9 930
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4 520 877	5 254 012
Усього за розділом I	1495	4 530 807	5 263 942
Інші довгострокові зобов'язання	1515	9 875 245	8 859 351
Усього за розділом II	1595	9 875 245	8 859 351
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 812 036	1 983 346
товари, роботи, послуги	1615	16 637 705	13 220 202
розрахунками з бюджетом	1620	1 077 782	697 233
у тому числі з податку на прибуток	1621	546 077	
розрахунками зі страхування	1625	144 542	93 539
розрахунками з оплати праці	1630	626 140	452 264
за одержаними авансами	1635	55 468	41 006
за розрахунками з учасниками	1640	5 639 313	5 481 022
із внутрішніх розрахунків	1645	339	2 249
Поточні забезпечення	1660	426 475	760 040
Доходи майбутніх періодів	1665	15	15
Інші поточні зобов'язання	1690	569 582	4 526 191
Усього за розділом III	1695	27 989 397	27 257 107
Баланс	1900	42 395 449	41 380 400

Джерело: складено на основі [52]

ДОДАТОК Н

Зразок оформлення рисунків

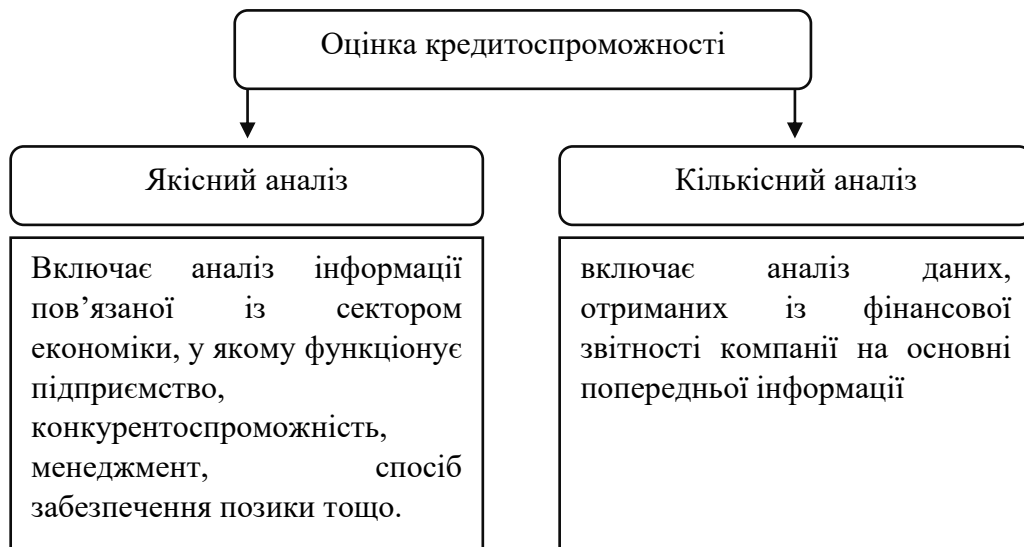

Рисунок 1.1 – Модулі оцінки кредитоспроможності позичальника [1; 12]

Рисунок 2.1 – Щоквартальна кількість реєстрацій нових підприємств і оголошень про банкрутство в ЄС на період 2015-2023 рр.

ДОДАТОК П

Зразок оформлення таблиць

Таблиця 2.2 – Показники оцінки фінансової стійкості підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2020-2022 рр.

Назва показника	Рекомендоване значення	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відносне відхилення 2022 р. до 2020 р., %
Коефіцієнт автономії	>0,5	0,38	0,34	0,34	-12%
Коефіцієнт фінансової залежності	<0,5	0,62	0,66	0,66	7%
Коефіцієнт фінансового ризику	>1,0	1,61	1,97	1,96	22%
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0,4	0,58	0,46	0,43	-26%
Коефіцієнт поточних зобов'язань	>0,5	0,79	0,76	0,81	3%
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	<0,2	0,19	0,24	0,19	-2%
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	>0,1	0,07	0,08	0,16	136%
Коефіцієнт фінансової стійкості	>1,0	0,62	0,51	0,51	-18%
Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів	<1,0	0,88	0,82	0,62	-30%

Таблиця 3.4 – Удосконалення системи управління кредитоспроможністю підприємства

Етап	Характеристика	Елементи
Покращення репутації серед клієнтів та кредиторів	Висока репутація підприємства створює довіру серед кредиторів, у підсумку вони більш схильні надавати кредитні ресурси за вигідними умовами.	— якісна продукція; — онлайн присутність та взаємодія з клієнтами; — забезпечити прозорий бізнес; — вчасне розрахування за власними зобов'язаннями.
Автоматизація адміністративних процесів	Робить управління кредитоспроможністю більш ефективним, точним та адаптованим до змін в економічному середовищі.	— впровадження Agile-Методологій; — залучення експертів та навчання персоналу; — інтеграція систем, що існують.
Моніторинг показників фінансового стану	Дозволяє адаптувати стратегії управління кредитоспроможністю до нових умов.	— визначення основних показників; — вдосконалення збору даних; — використання ІКТ.
Адаптований процес управління дебіторською заборгованістю	Підвищення ліквідності, забезпечення стійкості та мінімізує ризик неплатоспроможності.	— чіткі політики та стратегії; — реагування на зміни у ринковому середовищі та у законодавстві; — постійне вдосконалення.

ДОДАТОК Р

Зразок заповнення рецензії керівника

РЕЦЕНЗІЯ

керівника на курсову роботу з дисципліни «Фінанси підприємств»
студента (ки) 3 курсу
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
економічного факультету Запорізького національного університету

Кайрачки Наталії Василівни

на тему: «Оцінка фінансового стану ПрАТ «Запоріжжкокс» та напрямки її підвищення

Актуальність теми. Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю вивчення методичних підходів до оцінки фінансового стану промислового підприємства. В сучасних умовах, підприємства зазнають впливу факторів ринкового середовища, загроз та ризиків, що впливають на рівень фінансового потенціалу та якість управління фінансово-господарською діяльністю. За таких умов виникає потреба у підвищенні ефективності діяльності підприємства шляхом здійснення управління у довгостроковій перспективі, що забезпечить високі темпи розвитку і підвищення конкурентоспроможності. Таким чином, здійснення оцінки фінансового стану підприємства відіграє важливу роль в умовах сьогодення.

Якість проведеного аналізу. Під час виконання роботи обрану тему дослідження було розглянуто у повному обсязі. При цьому були розглянуті наступні аспекти: досліджено теоретичні та методичні засади аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства; проведено оцінку фінансового стану ПрАТ «Запоріжжкокс»; проаналізовано витрати та фінансові результати діяльності підприємства; удосконалено стратегію управління фінансово-господарською діяльністю; надано практичні рекомендації щодо покращення фінансового стану підприємства.

Позитивні сторони й зауваження до курсової роботи. Серед переваг курсової роботи слід відзначити сформовану стратегію управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. Щодо недоліків роботи, то доцільно було б провести оцінку ефективності стратегії управління фінансово-господарською діяльністю.

Здобувач вищої освіти самостійно сформулював основні положення та висновки, дотримувався вимог щодо змісту й оформлення роботи.

Практична цінність рекомендацій студента. За результатами виконаної роботи були зроблені висновки та сформовано актуальні рекомендації, а саме удосконалено стратегію управління фінансово-господарською діяльністю підприємства, яка може бути використана в діяльності підприємств.

Загальний висновок і попередня оцінка роботи. Курсова робота відповідає встановленим вимогам, допускається до захисту.

Рецензент

д.е.н., доцент,

професор кафедри фінансів,

банківської справи,

страхування та фондового ринку

(посада)

(підпис)

Юлія ОГРЕНИЧ

(ім'я та ПРИЗВИЩЕ)

« ____ » _____ 202_ р.

ДОДАТОК С

ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ

Відповідно до Статті 42 Закону України «Про освіту»:

1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

3. Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пілг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

- надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;

- вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

4. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

- відрядження із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);

- позбавлення академічної стипендії;

- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

ДЛЯ ПОДАТОК

Навчально-методичне видання
(українською мовою)

Укладачі:
Череп Алла Василівна
Огренич Юлія Олександрівна
Горбунова Анна Володимирівна

Фінанси підприємств

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит»

Рецензент *Валентина Гельман*

Відповідальний за випуск *Алла Череп*

Коректор *Юлія Огренич*